Ўзбекистон - келажаги буюк д

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

4 ЯНВАРЬ, СЕШАНБА. № 2 (750). Сотувда эркин нархда. 1994 йил.

Кеча Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Давлат ташрифи билан Ҳиндистонга жўнаб кетди

Тошкент аэропортида Ислом Каримов журналистлар саволларига жавоб берар экан, Ўзбекистон—Ҳиндистон ҳамкорлик алоқалари хусусида тўхталди. Президентимиз сўнгги икки ярим йил ичида икки давлат раҳбарлари учинчи маротаба олий даражада учрашаётганини, шу қисқа фурсат мобайнида ўзаро ҳамкорлик борасида йигирмадан ортиқ ҳужжат имзоланиб, амалга тадбиқ этилаётганини алоҳида таъкидлади.

— Ҳиндистон тараққий топган давлатларнинг бой тажрибасидан унумли фойдаланиб, уларнинг услубини дадил ва эркин жорий этаётгани ибратли ҳол, — деди Ўзбекистон раҳбари.— Бу галги сафардан асосий мақсад — мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларни, маданият, савдо-сотиқ ҳамда иқтисодиётнинг бошқа соҳаларидаги ўзаро ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлаш ва янги босқичга кўтаришдан иборат.

Президентни республика Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Эркин Халилов, Бош вазир Абдулҳошим Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Мавлон Умурзоқов, Алишер Азизхўжаев, Тошкент шаҳри ҳокими Адҳамбек Фозилбеков ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

Кузатувчилар орасида Ҳиндистон Республикасининг мамлакатимиздаги муваққат ишлар вакили Алок Сен ҳам бор эди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Президентининг Ҳиндистонга сафари бошланди

ДЕҲЛИ. 3 январь. (ЎзА махсус мухбирлари А. Каримов ва Ў. Мирзаёров). Бугун тушдан кейин Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Ҳиндистон пойтахти Деҳлига етиб келди. Ислом Каримовни Ҳиндистон раҳбарлари — Президент Шанкар Дайял Шарма ва Бош вазир Нарасимха Рао самимий кутиб олди. Таомилга кўра олий рутбали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди, иккала давлат мадҳиялари янгради. Шу куни Ҳиндистон давлат ва ҳукумат раҳбарлари билан расмий музокаралар бошланди.

Уч кун давом этадиган ташриф мобайнида Ўзбекистон — Ҳиндистон муносабатларини янада ривожлантиришга қаратилган олти битим имзоланади. Улар орасида савдо-иқтисодий, маданий, почта ва телекоммуникация соҳаларидаги ҳамкорлик тўғрисида битимлар бор. Ўзбекистон раҳбари, шунингдек, Ҳиндистон саноати конфедерациясининг йиғилишида нутқ сўзлайди.

Ҳиндистон матбуоти Ўзбекистон раҳбарининг ташрифига катта қизиқиш билан қарамоқда. Оммавий ахборот воситалари, жумладан, телевидение, «Ҳинду», «Экономик таймс», «Ҳиндустан таймс» ва бошқа рўзномалар ўзаро ҳамкорликка оид бир қанча мақолалар эълон қилди. «Таймс оф Индиа», «Пионер» рўзномалари эса Ўзбекистон ҳақида батафсил маълумотларни босиб чиқарди. Президентимизнинг ўзбек-ҳинд дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашдаги хизматлари юксак баҳоланмоқда.

(ЎзА).

СИРДАРЁ вилояти. Гулистон туманида соғлиқни сақлаш муассасалари ишини замон талаблари даражасида ташкил этиш, уларнинг моддий техника таъминотини яхшилаш борасида ибратли ишлар қилинаётир. Ҳозирда мавжуд бўлган тўққизта қишлоқ врачлик амбулаторияси, 19 та фельдшер-акушерлик пунктларига замонавий жиҳозлар ўрнатилди. Туман марказидаги поликлиникада янги жарроҳлик бўлими очилди. Бу ерда тажрибали врачлар тиғидан беморлар малҳам топишмоқда.

Деҳқонобод қишлоғи Гулистон туманидаги қулайликларга эга бўлган аҳоли истиқомат жойларидан биридир. Тўрт ойдирки, қишлоқда янги турдаги туғруқхона ишлаб турибди. Она ва болаларга юқори малакали врачлар, ҳамширалар хизмат кўрсатаяпти. Икки қаватли бу бинода замонавий Япон техникалари, Ғарбий Германия, Больгария ва Польшадан келтирилган табиблик ускуналари ўрнатилган. Улар ёрдамида она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, камқон аёлларни дармонга киргизиш ва бошқа муолажалар ўтказилади. Тез кунларда бу ерда янги бўлим ишга тушади. Унда кўзи ёриш жараёнида тегишли дардга чалинган оналар, у ёки бу камчилик билан дунёга келган гўдаклар саломатлиги тикланади.

Тасвирда малакали мутахассис Нина Ждановани кўриб турибсиз.

Б. ТЎРАЕВ тасвири. (ЎзА).

Ислом Каримов—халқаро мукофот соҳиби

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов «Халқлар ўртасида тинчлик ва тотувлик учун» мукофотининг лауреати бўлди. Бу мукофотни «Руҳоният» деб аталган маънавиятни тиклашга кўмаклашувчи халқаро уюшманинг кенгаши берди. Ўзбекистон раҳбари Марказий Осиё халқлари ўртасида яхши қўшничиликни ўрнатишга катта ҳисса қўшгани учун шу мукофотга сазовор бўлди.

«Руҳоният» уюшмаси 1992 йилда Қирғизистон Республикасининг пойтахти Бишкекда тузилган эди. Ҳукуматга дахлдор бўлмаган бу халқаро ташкилот миллий ва умумбашарий қадриятларни тиклаш ва тарғиб қилишни, халқларни маънавий жиҳатдан қайта тиклашни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўйган. Москвада, бошқа катта шаҳарларда уюшманинг бўлимлари бор. Уюшма кенгаши аъзолари таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари, илм-фан ва маданият ходимларидир.

(ЎзА).

ЯНГИ ЙИЛ ТАБРИКЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Самимий янги йил қутловларимни қабул этгайсиз, жаноб Президент. Янги йилда Сизга бахт-саодат, сиҳат-саломатлик ва ишларингизда муваффақиятлар тилайман.

Гельмут КОЛЬ,
Германия Федератив Республикаси Федерал канцлери.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Президент жаноблари! Кириб келаётган 1994 йил арафасида Сизни самимий қутлайман, ўзингизга ва оила аъзоларингизга бахт-саодат, шунингдек, дўст ўзбек халқига тинчлик ва фаровонлик тилайман.

Энг яхши истак ва камоли эҳтиром ила

Хуан КАРЛОС I,
Испания қироли.

МУҲТАРАМ ИСЛОМ АБДУҒАНИЕВИЧ!

Самимий янги йил қутловларимни қабул этгайсиз. Янги 1994 йилда Сизга, оила аъзоларингизга бахт-саодат, мустаҳкам соғлиқ, ишингизда муваффақиятлар, мамлакатингиз халқига тинчлик-осойишталик ва фаровонлик тилайман!

Қозоғистон Республикаси Президенти
Нурсултон НАЗАРБОЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. КАРИМОВГА

Мухтарам Ислом Абдуғаниевич! Кириб келаётган янги йил муносабати билан самимий табриклайман, мустаҳкам соғлиқ ва бахт-саодат тилайман.

1994 йил барчамиз учун унумли иш йили, давлатларимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, олдимизда турган сиёсий ва иқтисодий вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш йили бўлсин.

Самимий ҳурмат ила

Сапармурот НИЁЗОВ,
Туркманистон Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ И. КАРИМОВГА

Мухтарам Ислом Абдуғаниевич! Сизни ва Ўзбекистон халқини янги 1994 йил билан чин дилдан қутлайман. Янги йил халқингиз ҳамда шахсан ўзингиз учун бахтли йил, шунингдек, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлайдиган йил бўлади, деб умид қиламан. Шахсан Сизга ва қардош Ўзбекистон халқига тинчлик ва фаровонлик тилайман.

Тожикистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси
И. РАҲМОНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИГА

Мухтарам Ислом Абдуғаниевич!

Сизга «Руҳоният» маънавиятни қайта тиклашга кўмаклашувчи халқаро уюшманинг «Халқлар ўртасида тинчлик ва тотувлик учун» мукофоти берилгани ҳақидаги хабарни зўр мамнуният билан кутиб олдик.

Замонамизнинг буюк давлат арбобларидан бири бўлмиш Сизга «Халқлар ўртасида тинчлик ва тотувлик учун» мукофотининг берилиши Қирғизистон жамоатчилиги томонидан Сизнинг Марказий Осиё давлатлари ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини ўрнатиш юзасидан хормай-толмай кўрсатаётган фаолиятингизга берилган юксак баҳодир, Ўзбекистон халқларига самимий ҳурмат белгисидир.

Янги 1994 йил арафасида қардош ўзбек халқига ва Сизга бахт-саодат, фаровонлик, тинчлик ва ижтимоий юксалишни тилаймиз.

А. АКАЕВ, М. ШИРИНҚУЛОВ,
А. ЖУМАҒУЛОВ, Ч. АЙТМАТОВ
ва бошқалар.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош котиби Бутрос Бутрос Ғолий, Буюк Британиянинг Бош вазири Жон Мейжор, Дания қироличаси Маргарет II, Болгария Республикасининг Президенти Желю Желев, Покистон Ислом Республикасининг Президенти Фарруҳ Аҳмадхон Легарий, Корея Халқ Демократик Республикасининг Президенти Ким Ир Сен, Грузия Республикасининг Бош вазири Пацация, Халқаро молия корпорациясининг Президенти Жавод Ҳамид, Татаристон Республикасининг Президенти М. Шаймиев, Санкт-Петербург шаҳрининг ҳокими А. Собчак ва бошқа жуда кўп таниқли давлат ва жамоат арбоблари Ўзбекистон Президенти ва халқи номига самимий табриклар ва энг яхши янги йил истакларини йўлладилар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЭКСПОРТ ИМКОНИЯТЛАРИНИ ОШИРИШНИ ЯНАДА РАҒБАТЛАНТИРИШ ЧОРАЛАРИ ҲАҚИДА

Республика экспорт имкониятларини ривожлантириш учун, Марказий банкнинг Ўзбекистон Республикаси пул бирлигини барқарорлаштиришга доир махсус жамғармасини вужудга келтириш учун қулай шарт-шароит яратиш мақсадида ҳамда «Ўзбекистон Республикасининг «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқ тўғрисида»ги қонунига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида» 1993 йил 7 майда қабул қилинган қонунга мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Қуйидагилар белгилаб қўйилсин:

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ишбилармонлик ёки ўзга фаолият билан шуғулланувчи ва хорижий валютада даромад олувчи мулкчиликнинг барча шаклидаги корхоналар, бирлашмалар, ташкилотлар хорижий валютадаги тушумдан солиқ тўлайдилар ҳамда хорижий валютадаги тушумнинг бир қисмини Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига мажбурий равишда сотадилар.

Мавоза (Бартер) асосида экспорт-импорт операцияларини амалга ошириш чоғида валюта тушуми миқдори битим қийматига қараб ҳисобланади ҳамда хорижий валютадаги тушумдан солиқ ундириш ва Марказий банкка мажбурий равишда сотиш объекти бўлади.

Хорижий валютадаги тушумдан солиқ республика валюта жамғармасига ўн фоиз миқдорида, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри валюта жамғармаларига беш фоиз миқдорида тўланади.

Корхоналар хорижий валютадаги тушумдан солиқ тўлаш билан бир вақтда Марказий банк ҳамда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ўрнатган тартибга мувофиқ хорижий валютадаги тушумнинг 15 фоизини Марказий банкка мажбурий равишда сотади.

2. Хорижий валютадаги тушумдан солиқни ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги низом тасдиқлансин.

3. Марказий банк Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан биргаликда ўн кун муддатда хорижий валютадаги тушумнинг бир қисмини мажбурий равишда Марказий банкка сотиш тартиби тўғрисидаги таклифларни Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

4. Марказий банк ва Молия вазирлиги «Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Давлат бош солиқ бошқармаси, Давлат божхоналар комитети, Ташқи иқтисодий фаолият миллий, банки, Давлат истиқболни белгилаш ва ҳисоб комитети билан биргаликда икки кун муддат ичида корхоналар экспорт-импорт операцияларини амалга ошириш чоғида хорижий валюта тусидаги маблағнинг ҳаракатини тегишлича назорат қилишни таъминлашни ҳамда чет эллардаги банкларда бу маблағлар рухсатсиз сақланишини истисно қилишни кўзда тутувчи валюта назорати тўғрисидаги низомни ишлаб чиқсин.

5. Молия вазирлиги билан Марказий банк Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, Давлат бош солиқ бошқармаси, Давлат божхоналар комитети, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки билан биргаликда ўзларининг йўл-йўриқ берувчи ҳужжатларини ушбу қарорга мувофиқлаштирсин.

6. Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 25 майдаги «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида валюта ишларини тартибга солиш тўғрисида»ги 251-қарорининг 1-банди, 2-бандининг 2-абзаци ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

7. Ушбу қарор 1994 йил 1 январдан кучга киритилсин.

8. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ў. Султонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗБЕКСАВДО» ДАВЛАТ УЮШМАСИ ВА «ЎЗБЕКБИРЛАШУВ» МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 16 июлдаги 360-қарорига мувофиқ озиқ-овқат маҳсулотларига, жумладан, энг зарур озиқ-овқат маҳсулотларига эркин нарх белгиланишига ўтишни 1994 йил 1 январгача ниҳоясига етказиш белгиланган эди.

Бу, иқтисодий ислоҳотлар йўлини давом эттириш, ишлаб чиқариш харажатларининг ҳамда яқин ва олис хориждан озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олиш харажатларининг ошиб бораётгани, ички бозорни озиқ-овқат маҳсулотларини республикадан ташқарига ғайриқонуний йўл билан олиб чиқиб кетишга уринишлардан ҳимоя қилиш зарурлиги билан боғлиқ.

Ана шу вазиятни ҳисобга олиб, шунингдек, аҳолига ижтимоий мадад бериш мақсадида «Ўзбексавдо» давлат уюшмаси, «Ўзбекбирлашув» ва республика Молия вазирлиги қуйидаги қарорни қабул қилдилар:

1. Аҳолини асосий озиқ-овқат маҳсулотлари билан белгиланган миқдорда таъминлашнинг амалдаги тартиби вақтинча узайтирилади;

2. 1994 йилнинг январь ойида гуруч, ўсимлик ёғи, қанд-шакар ва чойнинг шартнома асосидаги (эркин) чакана нархларининг амалдаги даражаси сақланиб қолади;

3. Сотиб олинаётган буғдой ва шу буғдойдан тортилаётган ун қиймати кескин ортишига қарамай, нон навларига белгиланган чакана нархлар 1994 йил январь ойида олдинги даражада сақланиб қолади. 1994 йилнинг январида нон учун давлат томонидан ажратилаётган ёрдам пули 1993 йилнинг декабридаги 3,7 миллиард сўм-купондан 1994 йил январида 11,5 миллиард сўм-купонга етишини қайд этиш лозим;

4. 1994 йил 4 январдан бошлаб қуйидаги озиқ-овқат маҳсулотлари шартнома асосидаги (эркин) нархларининг қуйидаги янги даражаси келишиб олинди:

I категориядаги ҳамма турдаги гўшт (парранда гўштидан ташқари) — 1 килограмми 4500 сўм-купон,

Ёғи олинмаган сут — 1 литри 300 сўм-купон,

Ун ўртача — 1 килограмми 250 сўм-купон,

Кир совун — 1 донаси 200 сўм-купон.

Шу билан бир вақтда республика ҳукумати Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликларига ишлаб чиқариш чиқимлари ва харажатларни қисқартириш ҳисобига, шунингдек, илғор технологияларни ишлаб чиқаришга жорий этиш ва рақобатни ривожлантириш ҳисобига шартнома асосидаги чакана нархларнинг келишилган даражасини пасайтириш ҳуқуқини берди.

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

"Халқ сўзи" ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР

МЕХАНИКА ЗАВОДИ... ГИЛАМ ТЎҚИЙДИ

ГУЛИСТОНДАГИ тажриба-механика заводи жамоаси асосий соҳадан келаётган даромадни халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш йўлида сарфламоқда.

КОРХОНА меҳнаткашлари учун янги соҳа ҳисобланган бу тармоқ заводнинг даромадига даромад қўшиши шубҳасиз. Покистондан ускуналар келтирилиб монтаж қилинган гилам цехи келажакда янада кенгайтирилади. Маҳсулот тури ҳам кўпаяди.

ҚУШ ТИЛИНИ БИЛАДИГАН КИШИ

АБДУРАҲИМ отани Термизда танимайдиган одам йўқ. Етмиш ёшга кирибдики, ҳайвонот олами билан тиллашишни тарк этмайди. 80 хилдан зиёд қуш ва илонларни парвариш қилмоқда. Кобра, эфа, гюрза каби илонлардан заҳар олиб, тиббиёт муассасаларига топширади. Бундан ташқари жумҳуриятда ўтказиладиган қуш байрамларида ҳам канда қилмай қатнашиб, мунтазам совриндор бўлади.

УЙ БЕКАЛАРИ ЗЕРИКИШМАЙДИ

БЎЗ туманидаги «Озод» жамоа хўжалиги меҳнаткашлари дала ишлари билан ўралашиб қолмай, кичик корхоналар барпо этишаяпти.

ҲОЗИРГАЧА ишга тушган корхоналарда гилам ва кийим-кечаклар тикилмоқда. Уйда бекор ўтирган аёлларнинг кўпчилиги ишли бўлишди. Хомашё муаммоси ҳал этилиб борилишига қараб, кичик корхоналар кенгаяди, савдога чиқадиган маҳсулотлар кўпаяди.

ХАЛҚ ҲУНАРМАНДЧИЛИГИ ЗАВОЛ БИЛМАЙДИ

БУХОРОИ шариф ўз ҳунармандларию косиблари, чеварларию усталари билан қадимдан дунёга танилган. Шаҳар зардўзлик фабрикаси чеварлари қўлида сайқал топаётган дўппи, камзул, нимча, чопон, сўзана каби миллий кийим ва буюмлар бугунги кунда хорижлик сайёҳларни ҳам лол қолдирмоқда.

СУРАТДА: Гулшод Қобулова фабриканинг ана шундай қўли гул чеварларидан.

ИНСОНИЙЛИК ЁРДАМИ КУНДА КЕРАК

НАМАНГАН вилояти «Фармация» ишлаб чиқариш бирлашмаси номига Япониядан 17 тонна юк келди.

«ЯПОНИЯ халқидан дўстлик рамзи сифатида» сўзлари ёзилган қоғоз қутиларга тахчил дори-дармонлар, бир марта ишлатиладиган шприцлар, қон қуйиш воситалари ва бошқа асбоблар жойланган. Бу зарур ашёлар шифохона ва туғруқхоналарга тарқатилади.

Янги йилнинг бошларида яна бир гуруҳ тиббий асбоблар, дори-дармонлар келиши кутилмоқда.

ЯНГИЛИКЛАР

БИР-БИРИГА ҚЎЛ БЕРГАН ЮРТ

ҲИНД-ЎЗБЕК АДАБИЙ АЛОҚАЛАРИ ТАРИХИДАН

...бу икки қадимий юртлари бир-бирларига ...иб, меҳр кўргизиб, дўст бўлишга интилиш... ...орадаги кўҳна робиталар кишини ҳайратга ... даражада хилма-хилдир. Айниқса, бундай ...ш Туркистон фарзандларида ўзгача эди. Ин... асносида уларнинг кўплари афсонавий ҳинд ...ига меҳр қўйдилар, ўзларининг истеъдодлари... ...орак қўрларини ўша юрт шаъни-шавкати йў... ...нисор этдилар, оқибатда Ҳиндистоннинг улуғ ...рзандлари қаторидан жой олдилар. Ана шундай ...сонлардан бири буюк шоир ва мутафаккир Амир Хусрав Деҳлавийдир.

...ғуллар истилоси даврида Ҳиндистонга кўчиб кетишга мажбур бўлган шаҳрисабзлик турк Сайфиддин Маҳмуд оиласида туғилган (1253) шоир йигирма ёшларидаёқ ўзининг шеърий салоҳияти билан элга танилиб бўлган эди. Етмиш икки йил умр кўрган Деҳлавий жуда ҳам катта адабий мерос қолдирдики, таърифи сўзга сиғмасдир. Шоирнинг ўзи, ёзганларим беш юз минг байтга боради, дейди. Абдураҳмон Жомийнинг гувоҳлик беришича, Амир Хусрав тўқсон тўққизта китоб муаллифидир. Айрим тазкиранавислар эса бу рақамни бир юзу тўқсон тўққизтага етказадилар. Чиндан ҳам Шарқ фозилу фузалоси орасида, шоирлардан ҳеч ким ўзидан кейин Амир Хусравчалик кўп шеър қолдирмаган, деган гап машҳур бўлган. Беш лирик девон, Низомий «Хамса»сига жавобан ёзилган, кейинчалиқ Алишер Навоийнинг юксак баҳосини олган «Хамса» яна бир қатор тарихий илмий асарлар айтилган гапларнинг исботи бўла олади. Шоир бу асарларини форсийда битди.

Амир Хусравнинг Ҳиндистон адабиёти учун аҳамияти фақат булар билангина белгиланмайди. Аввало, у урду тилидаги адабиётни бошлаб берганлардан бири саналади. Ҳинд олимларидан Рам Бабу Саксина ҳамда Ш. Човхонларнинг тан олишларича, Амир Хусрав урду тилида ижод этган биринчи шоирдир. Инчунин, улкан ҳинд давлат арбоби Жавоҳарлаъл Нерунинг қуйидаги сўзлари улуғвор жаранглайди. Жумладан, «Ҳиндистоннинг кашф этилиши» китобида шундай сўзларни ўқиймиз: «Илк мусулмонлар томонидан ҳинд тилида кўп ажойиб китоблар ёзилган. Бу хилдаги ёзувчилар орасида энг машҳури, XIV асрда, бир неча афғон султонларининг идора қилган даврларида яшаган турк Амир Хусравдир».

Жавоҳарлаъл Нерунинг таъбири билан айтганда, «бу хилдаги ёзувчилар»дан яна бири Мирзо Абдулқодир Бедилдир (1644—1721). Жаҳон адабиётининг улкан намояндаларидан бири, шоир ва файласуф, ўз даврининг «Мирзо Маликуш-шуаро»си деб ном олган Бедил Бенгалиянинг Азимобод шаҳрида дунёга келди. Шоирнинг ота-бобоси Шаҳрисабзнинг ўзбекларидан эди. Бу фавқулодда истеъдод эгасининг қаламига мансуб дурдоналар кўлами ҳам бениҳоя лол қолгулиқдир. Шоир асарларининг теранлиги, мазмунининг чуқурлиги бамисли Ҳинд уммонидир, шукуҳу мартабаси Ҳимолай чўққиларидан баланддир.

Оламнинг, коинотнинг тожи бўлган инсонни, ҳур тафаккурни улуғлаган Бедил бир юз ўттиз минг мисрадан ортиқ назмий, эллик босма тобоқ насрий асарлар ёзиб қолдирган. Инсоннинг жисмоний вужуди ҳамда унинг бетимсол руҳияти манзараларидан сўз юритувчи «Тилсими ҳайрат» (1669), тасаввуф арбоблари ҳаётига бағишланган «Муҳити аъзам» (1681), табиат, борлиқни илоҳият даражасига кўтариб тасвирланган «Тури маърифат» (1687), насрда иншо этилган, шоирнинг таржимаи ҳолидан ҳикоя қилувчи ҳамда тўрт унсур — ҳаво, сув, тупроқ, олов тўғрисида, ҳайвонот инсоннинг пайдо бўлиши ҳақида нодир фикру қарашлар мажмуи «Чор унсур» (1703), табиат мадҳига бағишланган «Ишорот ва ҳикоёт» асарлари Ҳиндистон ва жаҳон адабиёт хазинасига қўшилган бебаҳо бойликдир.

Аммо Бедил ижодининг билимдонлари, ўн минг мисрадан ортиқ «Ирфон» асарини бениҳоя юқори баҳолайдилар. Бедил ижодининг гултожи деса арзигулик қомуснамо бу асар, ўз номига кўра ҳам кишига ирфон — билим бергувчи, уни табиат ва фалсафа сирларига ошно қилувчи, оламнинг бир бутунлиги ва дунёнинг абадийлиги масалаларидан сўз юритгувчи бир ҳикматномадир, деб таърифланади. Китобга кирган «Комде ва Мудан» достонида (ўзбекчага Назармат томонидан таржима қилиниб, нашр этилган) аҳли санъат қисмати тасвирланади. Унда моҳир раққоса қиз Комде ва зўр мусиқачи Мудан тимсолларида шоир чинакам ишқ-муҳаббатнинг қудрати тантанасини ёритар экан, ҳаққоний истеъдодни улуғлайди, унинг фавқулодда завқи, нашъу намоси оламда ҳар қандай юксак мартабадан ортиқдир, деган ғояни олға суради.

Бедил Ҳиндистонда яшаса ҳам, ҳеч қачон ота-боболари юртини эсидан чиқармади, қалбида ҳамиша Туркистонга, она халқига меҳр-муҳаббат жўш урди. «Чор унсур»да адиб она юрти ҳақида ҳам қалам суради, жумладан, Жайҳун дарёси ва Туркистон диёри тўғрисида завқ билан ёзади, Самарқанддан Ҳиндистонга қавму қариндошлар, хешу ақраболар келганликлари хусусида қувонч билан ҳикоя қилади.

Ўз навбатида ота-боболар юрти ҳам суюкли фарзандини — файласуф шоир ўғлини унуттани йўқ. Унинг асарлари халқимиз орасида машҳур, у ҳақда кўп мақолалар, тадқиқотлар битилган. Бунда, хусусан, улкан файласуф олим Иброҳим Мўминовнинг Бедил ҳақидаги асарларини назарда тутаман. Улар шоир ижодини тушунишда катта хизмат қилди.

Мирзо Абдулқодир Бедил ижоди оламшумул ижоддир, у кишиларни ҳамфикрликка чақиради, зеро шоирнинг илҳоми бир умр ҳиндлар ва мусулмонларни бирлаштириш, биродар этиш учун сафарбар бўлган эди.

Келтирилган икки адиб мисолида биз ҳинд-ўзбек адабий алоқаларининг ўзига хос кўринишларини кузатдик. Агар ҳоҳиш ва фурсат бўлганда, бундай мисолларга жуда кўп тўхталиш имкони бор эди. Биз энди диққатни ўзбек-ҳинд адабий-маданий алоқаларига тамал тоши қўйган, унинг сарчашмасига айланган фавқулодда ноёб ҳодисага қаратамиз. Гап жаҳоншумул алломамиз, халқимизнинг фидойи ўғли Абу Райҳон Муҳаммад ибн Аҳмад Беруний ва унинг «Ҳиндистон» китоби ҳақида боради. Китобнинг асил номи «Китобу фи таҳқиқи мо лил ҳинд мин маъқуллатин мақбулатин фил ақли ав марзулатин» (яъни: «Ҳиндларнинг ақлга сиғадиган ва сиғмайдиган таълимотларини аниқлаш китоби») деб аталади. Аммо бу номнинг узунлиги, қийин айтилиши бора-бора уни қисқароқ ва қулайроқ шаклга олиб келди. Бугунги кунда илмий таомилда уни «Таҳқиқу мо лил Ҳинд» — «Ҳиндистонга оид таҳқиқлар», ёки яна ҳам қисқароқ қилиб «Ҳиндистон» деб номлайдилар.

Нима сабабдан Абу Райҳон Беруний диққатини Ҳиндистон мавзусига қаратди? Биринчидан, бу алломанинг янги-янги билимларга интиғу чанқоқлигидан бўлса, иккинчидан, Ҳиндистоннинг маданияти, фани ўша пайтда Туроннникига нисбатан бирмунча тараққий этганлигидандир. Табиийки, Берунийдай олим бундай мамлакатга бормай, унинг илм-фани билан танишмай туролмасди, унда ана шу тараққийпарвар маданиятни тарғиб қилиш, тезроқ оламга аён қилиш ҳаваси устивор эди. Буларнинг бари дунёга бергисиз «Ҳиндистон» қомусининг яратилишига олиб келди.

Аллома ўз китобини мана бундай холис таърифлаб беради: «Бу китоб баҳслашиш ва тортишиш китоби эмас, шунинг учун бу китобда душманлар исботини келтирмайман ва ҳақиқатдан четга чиққанларга қаршилик кўрсатмайман. Бу фақатгина баён қилиш китобидир, холос... Мен бунда ҳиндлар сўзини ўзича ёзаман...». Бегона дин заминида яшайдиган халқ ҳаёти, маданияти ҳақида холис ва беғараз бўлмоқнинг юксак тимсолига айланган Беруний ўзининг саксон бобдан иборат улкан китобини ёзар экан, юқоридаги сўзларга қатъий амал қилади. Китобнинг қамрови ниҳоятда кенг ва катта. Унда ҳинд фалсафаси, жуғрофияси, адабиёти, тарихи, афсоналари, этнографияси, аниқ фанлари, қонун ва урф-одатлар, дин, тарихий-диний ривоятлар, боринги, Ҳиндистон ўлкасининг ўша даврдаги тарихий-ижтимоий манзаралари ёрқин чизиб берилади. Ўзбек шарқшуноси А. Ирисов, «Ҳиндистон»нинг кенг шуҳрат топгани сабабларига тўхталиб, «...асар олимнинг илм йўлида анча етилган, дунёқараши маълум даражада камолотга етган пайтларида ёзилганидир», деган фикрни ўртага ташлайди. Бу гапга қўшилиш керак. Алломанинг ушбу китоби ҳақида арабшунос В. Р. Розен, инглиз олими Ж. Сартон, Калькутта дорилфунуни профессори С. К. Чаттержи, ҳинд олими Ҳ. Ризо кабилар ҳам олий мақтовли гапларни айтганлар.

Бугунги кунда ана шундай юксак баҳоларга сазовор бўлган бу ноёб асарнинг қарийб саккиз юз эллик йил кенг жаҳон афкор оммасига маълум бўлмай ётганини кўриб чексиз ҳайратларга тушасан киши! «Ҳиндистон» асарини жаҳонга «қайтариб» беришда машҳур инглиз олими Эдвард Захау мислсиз ғайрат кўргизди. У бу асар устида йигирма йил давомида илмий текшириш ишларини олиб борди ва асар арабча танқидий матни билан Захау таржимасида (инглиз тилида) 1887 йилда Лондонда босилиб чиқди. Шундан кейин «Ҳиндистон» оламшумул шуҳрат касб этди. Асарнинг ўзбекчаси А. Расулев, Ю. Ҳакимжонов, Ғ. Жалолов каби таниқли арабшуносларимиз таржимасида 1965 йилда нашр қилинди.

Ҳиндшуносликда Берунийга тенг келадиган бирон бир олимнинг на ундан олдин ва на ундан кейин бўлганлигини билмаймиз, дейди Захау. Биз бу улуғ китобнинг — «Ҳиндистон»нинг барча фазилатларига тўхталиш имконига эга бўлмаганимиздан, айрим боблари хусусидагина фикр юритамиз. Асарнинг ўн иккинчи боби «Ҳиндларнинг «Веда», «Пурона» каби диний китоблари ҳақида» деб номланган. «Веданинг маъноси,— деб ёзади аллома,— билинмаган нарсани билишдир. Ҳиндлар «Веда» китобини олий тангрининг Бароҳим оғзидан айтилган сўзи, дейдилар... Веда китоби яхши ишларга тарғиб қилишни, ёмон ишлардан қайтаришни, амалларнинг чегарасини аниқ кўрсатиб қизиқтиришни, қўрқитишни, яхши мукофот ва ёмон жазоларни баён қилади. Веданинг кўп қисми турли дуо-тасбеҳлар ва олов учун қилинадиган турли қурбонликлар устидаги сўзлардан иборатдир...» Кейин аллома тўртта Ведани бирмабир таърифлаб чиқади. «Ригведа»да, жумладан, олов қурбонликлари баён этилади, «Ёжурведа» — олов ёқиш амалларини, «Сомаведа» — қурбонликлар, буйруқлар, ман қилинган нарсаларни таърифлайди ва ҳоказо.

«Пурона»лар ҳақида ёзар экан, Беруний бу қадимги («пурона» — қадимги, демакдир) китобларнинг сони ўн саккизталиги, уларни риши деб аталадиган руҳ ишлаб чиққанлиги тўғрисида хабар беради. «Махабҳарата» ҳақида ҳам қизиқ гапларни ўқиймиз: «Ҳиндларнинг бир китоби бор, уни шундай улуғлайдилар: «Бошқа китобларда учратиладиган нарсалар, албатта, бу китобда топилади, аммо бу китобдаги ҳар бир нарса бошқа китобларда топилавермайди», деб қатъий ҳукм қиладилар. У китоб исми «Бҳарата» бўлиб, уни Панду авлоди билан Қуру авлоди ўртасидаги катта уруш кунларида Парошара ўғли Вьёса тузган».

Мақтовлар қанчалар юксак пардаларда бўлмасин, улар алломанинг фан осмонидаги оламшумул парвозидан қуйида туради. А. Ирисов ёзганидек Шарқда Беруний тинчликни машаққатдан ва кечани кундуздан ажратмади, илмга қаттиқ киришганидан қўли қаламдан истироҳат, тили баёндан фароғат топмади... Чиндан ҳам Беруний буларнинг барчасига ўзининг тинимсиз меҳнати, метин саботи, ғайрати, илм-фан йўлида ўзидан кеча олиш шижоати билан эришди. Аллома жаҳон фанини бойитиш билан бир қаторда ўз халқининг шаъни-шукуҳини осмонларга кўтарди, улуғ ҳинд халқи билан дўсту биродар бўлишга чақирди.

Тарихга ҳолиқудрат қилинган кичик бир саёҳатдан ҳам кўриниб турибдики, Ҳиндистон билан Ўзбекистон халқлари ўртасида жуда мустаҳкам ва мустаҳкам алоқалар мавжуддир. Биз, таъбир жоиз бўлса, бу дўстлик китобининг бир неча саҳифасинигина варақладик. Халқларимиз ҳамиша ҳам бир-бирларига талпиниб яшашган, бир-бирларидан баҳраманд бўлишган, бир-бирларининг маданиятларини бойитишган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг қадимий ўлка — Ҳиндистонга қиладиган расмий сафари бу дўстлик китобига ёрқин саҳифа бўлиб киради.

Муҳаммад АЛИ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Жаҳон 24 соат ичида

Қозоғистоннинг Оқтов шаҳридаги атом реакторининг бошқарув блокидан ёнғин чиқди. Мангистау энергия комбинатида таъмирлаш ишларидан кейин синов ўтказилаётган вақтда қисқа туташув натижасида учқун чиққан ва пласт-масса қоплама ёнган. Зудлик билан кўрилган чора-тадбирлар туфайли ёнғин кучайишининг олди олинган.

Радиация даражаси соатига 9—12 микрорентген бўлган БН-350 типидаги реактор синовлардан кейин ишга туширилди. Ёнғин сабаблари махсус комиссия томонидан текширилмоқда.

◆

Россиянинг собиқ адлия вазири Николай Фёдорович Чувашистон Президенти бўлди. Ўтказилган сайловларнинг иккинчи тури натижаларига кўра у 7 номзод орасида 28 фоиздан кўпроқ овоз олиб ғолиб чиқди.

◆

Грузия ва Абхазия томонлари Ингури дарёси кўпригида ҳарбий асирларни ўзаро айирбошладилар.

Грузия Республикаси ҳарбий асирларни ватанига қайтариш комиссияси раисининг ўринбосари Паата Закарейшвилининг айтишича, бу тадбирдан сўнг Абхазияда яна 60 нафарга яқин грузиялик ҳарбий асир қолган.

◆

Тожикистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси Имомали Раҳмонов Бош вазирлик лавозимига Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Абдужалил Самадов номзодини таклиф қилди. Республика парламентининг 18-сессиясида депутатларнинг кўпчилиги бу номзодни қўллаб-қувватладилар.

Янги Бош вазир — 44 ёшли иқтисод фанлари доктори А. Самадов Тожикистон Республикасининг Россия Федерациясидаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Абдумалик Абдуллажонов ўрнини эгаллади.

◆

Америка Қўшма Штатлари Президенти Билл Клинтон Давлат котибининг янги мустақил давлатлар бўйича махсус маслаҳатчиси Строуб Талботни АҚШ Давлат котибининг биринчи муовини лавозимига тайинлашга қарор қилди.

◆

Пекинда Покистон Давлати Бош вазири Беназир Бхутто билан Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгаши бошлиғи Ли Пэн ўртасида бўлиб ўтган музокараларда Хитой — Покистон ўзаро муносабатларининг муваффақиятли равнақ топаётгани алоҳида таъкидланди.

◆

Араб давлатларининг ташқи қарзи 1993 йил охирига келиб 194 миллиард долларга етди. Ўтган йили бу миқдор 190 миллиард доллардан камроқ эди.

◆

Марокаш қамоқхоналаридаги қониқарсиз шарт-шароитлар йил давомида 18 нафар маҳбуснинг ўлимига сабаб бўлди. Улардан 14 таси Касабланка қамоқхонасида овқат етишмаслиги ва тиббий хизматнинг ярօқсизлиги оқибатида жон берган.

◆

Исроил аҳолиси сўнгги 12 ой ичида 4,4 фоизга кўпайди ва жами 5,3 миллион кишига етди. Айни пайтда мазкур мамлакатда яҳудийлар аҳолининг 81,5 фоизини ташкил қилади. 14 фоизга яқин аҳоли эса мусулмон динига мансуб араблардан иборат.

◆

Туркия Президенти Сулаймон Демирэл Грецияни вазиятни кескинлаштиришда айблади. Унинг фикрича, бу ҳол минтақадаги барқарорликка таҳдид солиши мумкин. Шунингдек Президент икки ўртадаги ҳамкорлик алоқалари Туркия истаган даражада равнақ топмаётганидан таассуф билдирди.

ТИЛГА ЭЪТИБОР— ЭЛГА ЭЪТИБОР

Республика Фанлар академиясида давлат тилининг долзарб муаммоларига бағишланган йиғилиш бўлди. Йиғилишда таниқли олимлар, тилшунослар ва турли соҳа мутахассислари иштирок этди.

— Ўзбек тилига давлат мақоми берилиши туфайли унинг обрў-эътибори анча ортди, — деди академия президенти М. Салоҳиддинов. — Лекин шу билан бирга иш юритишда, матбуотда атама ва сўзларни қўллашда муаммолар ҳали мавжуд. Мақсадимиз — давлат тили билан боғлиқ муаммоларни муҳокама қилиш, фикрлашиб олишдан иборат.

Вазирлар Маҳкамаси қошидаги Атамашунослик қўмитаси раиси, ёзувчи Одил Ёқубов мазкур қўмита кейинги вақтда амалга оширган ишлар ҳақида гапирди.

— Олимларимизнинг давлат тили ҳақида ташвишланиб гапиришига асос бор, — деди у. — Матбуотда, телевидение ва радиода атамаларни, сўзларни қўллашда ўзбошимчалик давом этаётир. Тайёрагоҳ, олийгоҳ каби сунъий атамаларнинг пайдо бўлиши, бир тушунчанинг баъзан куллиёт, баъзан факультет деб аталаётгани шулар жумласидан.

Қўмитамизда атамалар асосан икки йўналишда ўрганилади. Биринчиси — кенг истеъмолдаги атамалар. Иккинчиси — илмий атамалар. Ҳозиргача кенг истеъмолдаги атамаларнинг 275 таси тасдиқдан ўтди. Биз уларни идораларга, матбуот органларига юбордик.

Атамаларни қабул қилишда гоҳ арабчага, гоҳ форсийга оғиб кетмаслик, жаҳон маданиятидан узилиб қолмаслик, тилимиздаги байналмилал сўзларни сунъий равишда чиқариб юбормасликка эътибор берилади. Шу билан бирга, иложи борича атамаларнинг ўзбекча муқобилларини топишга ҳаракат қилинмоқда. Мана, қўмитамиз тасдиқлаган айрим атамалар: газета — газета деб олинган. Рўзнома сўзи форсий экани ҳаммага маълум. Ҳатто жадидлар ҳам бундан 100—150 йил аввал газит, журнал сўзларини ишлатганлар. Ёки, декларация — баёнот, заказ — буюртма, институт — институт, массив — даҳа, министр — вазир, факультет — факультет, университет — университет деб олинган.

Тил институти бўлим мудири Ражаб Дониёров матбуотда чалкашликка йўл қўйилаётганига эътиборни қаратди.

— Мен машҳур адибимиз Абдулла Қаҳҳорнинг бир иборасини эслатгим келади, — деди у. — Жонкуяр адиб: «Нега йўл қоидасини бузганлар огоҳлантирилади-ю, тил қоидасини бузиб ёзганлар жазоланмайди» деб куюнган эди. Демак, Вазирлар Маҳкамаси чиқарган қарорларга барча риоя этиши, сўзларни ўзбошимчалик билан қўлловчилар огоҳлантирилиши лозим.

Тил институти директори Азим Ҳожиев ҳам матбуотда атама ва сўзларнинг ҳар хил кўринишларда қўлланилаётгани ҳақида гапириб, бу борадаги фикр ва мулоҳазалар кўпинча эътиборсиз қолиб кетаётганини айтди.

Тилшунос Ғуломжон Аҳмедов луғатлар яратиш, адабиётшунос Тўра Мирзаев тарихий ном ва атамаларни тўғри қўллаш, олимлардан Ҳосил Фозилов, Азиз Қаюмов, Обид Акромхўжаев айрим сўзларнинг асл луғавий маънолари, илмий атамаларни қўллаш юзасидан фикр-мулоҳазалар билдирди. Адабиётшунос олим Иззат Султонов, тарихчилар Ҳамид Зиёев, Аҳмадали Асқаров, тиббиётчи Ёлқин Тўрақулов тилдаги миллийлик, тарихийлик масалалари, илмий-байналмилал сўзларни сақлаб қолиш зарурлиги ҳақида гапирди.

— Мустақиллик даврида фан, шу жумладан, тил ва атамашунослик соҳасида ҳам катта ўзгаришлар бўлди, — деди Фанлар академиясининг вице-президенти И. Искандаров. — Лекин, маълум бўляптики, ҳали қиладиган ишларимиз кўп. Тилимизнинг софлигини сақлаб қолишда бугун айтилган фикр ва мулоҳазалар катта аҳамиятга эга бўлади, деб ўйлайман.

(ЎзА).

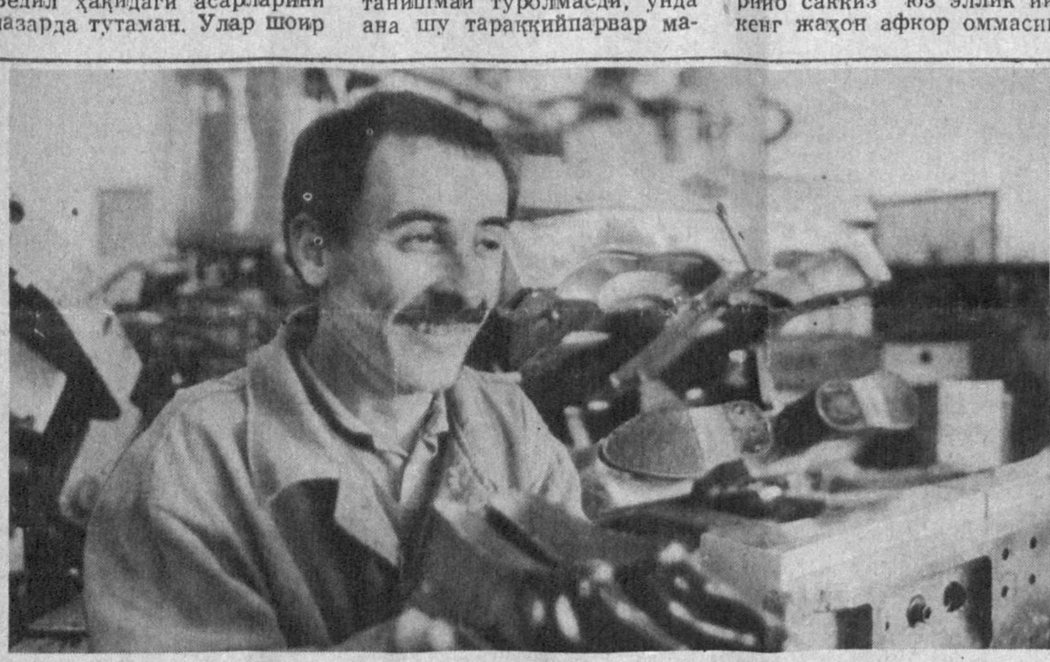

ЖИЗЗАХ вилояти. Чет эл ускуналари билан жиҳозланган «Сўғпласт» Жиззах ишлаб чиқариш бирлашмасида кунига 1400 жуфт калиш тайёрлашга эришилмоқда. Маҳсулот ўзининг сифати ҳамда у даражада қиммат эмаслиги билан харидорларга манзур бўлаяпти.

Россиянинг Нижний-Тагил ишлаб чиқариш бирлашмасидан олинадиган хом ашёлар етказиб берилиши йўлга қўйилгач, бирлашмада қуйма кросовкалар, катталар ва болалар оёқ кийимлари, «Сўғдиёна» фирмасининг полиэтилен халтачалари ишлаб чиқариш линиялари ҳам ишга туширилади.

СУРАТДА: корхона ишчиси Шариф Маматқулов маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда.

Б. ТЎРАЕВ олган сурат. (ЎзА).

ТУРОБ ТЎЛАНИНГ НОНИ

Ўтган ҳафта маданий ва илмий жамоатчилик машҳур адиб Туроб Тўла таваллудининг 75 йиллигини кенг нишонлади.

Дастлаб Ҳамза номидаги санъатшунослик институтида Туроб Тўла ижодига бағишланган илмий конференция бўлди. Анжуманни институт директори, санъатшунослик доктори Т. Ғофурбеков очиб, Туроб Тўланинг ўзбек қўшиқчилигини ривожлантиришга қўшган ҳиссаси ҳақида гапирди. Санъатшунослик доктори М. Ҳамидов адибнинг драматургияси, филология фанлари номзоди Н. Каримов шеърий ижоди, филология фанлари доктори Ҳ. Акбаров кинодраматургия соҳасидаги фаолияти ҳақида сўзладилар. Конференцияда, шунингдек, санъаткорнинг сафдошлари у ҳақдаги хотиралари билан ўртоқлашди.

24 декабрь куни Аброр Ҳидоятов номидаги театрда адиб хотирасига бағишланган кеча бўлди. Кечада ёзувчининг дўстлари, шогирдлари хотираларидан гапириб бердилар, санъаткорлар унинг шеърларини ўқидилар, шоир шеърларига басталанган қўшиқлар ижро этилди. Муқимий номидаги театр артистлари ижросида драматург асари асосида саҳналаштирилган «Нодирабегим» спектаклидан парча кўрсатилди.

...Аброр Ҳидоятов номидаги театрда ўтказилган ҳар қандай тадбир бир спектакль сингари таассурот қолдиради. Бу гал ҳам шундай бўлди. Кеча сўнгида артист қизлар саҳнага саватда нон кўтариб чиқади. Машҳур қўшиқ янграйди. Кейин қизлар залга тушиб, меҳмонларга тандирдан эндигина узилган иссиқ нон улашиб чиқишади. Томошабинлар Туроб Тўланинг нонини еб тарқалишади...

Атоқли санъаткор хотирасига бағишланган кеча ана шундай қизиқарли ва унутилмас руҳда ўтди.

(ЎзА мухбири).

ТАДБИРКОРЛИК—ДАВР ТАЛАБИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида иқтисодий ислоҳотнинг бориши, мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш масаласига бағишлаб ўтказилган кенгашда республика Президенти Ислом Каримов тадбиркорликни ривожлантириш, илғор технологияни жорий этиш, фермерлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаш тўғрисида гапирган эди. Қуйида Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги мухбирларининг ана шу мавзуда вилоятлардан юборган хабарлари билан танишасиз.

ФРАНЦУЗЧАСИГА ИШЛАМОҚДА

Олтиариқ тумани маҳаллий саноат комбинати қошида йилига 31 минг тонна жунга ишлов берадиган фабрика фаолият бошлади. У мазкур соҳада мамлакатдаги замонавий жиҳозга эга бўлган дастлабки корхонадир. Илгари хўжаликларнинг хомашёси Қозоғистон ва Озарбойжонга арзон нархда бериб юборилар, қайта ишланган маҳсулот 3-4 марта қимматга сотиб олинар эди.

Корхона франциялик мутахассислар ёрдамида тикланиб, унга «Амарлик интернациональ» фирмасининг замонавий дастгоҳлари ўрнатилди. Ишчиларга касб маҳоратини французлар ўргатди. 1050 нафар ёш йигит-қиз меҳнат қилаётган фабрикада ҳамма иш техника кўмагида бажарилади. Хомашёга ишлов бериш жараёнида ҳосил бўлган мой атир-упа тайёрлаш корхоналарига юборилади.

ҚИШЛОҚ ЧЕВАРЛАРИ

Андижон ип-газлама бирлашмасининг Кўҳна Ҳакан қишлоғидаги бўлими дастлабки маҳсулот ишлаб чиқарди. Унда 60 нафар хотин-қиз йигирма турда маҳсулот тайёрламоқда.

Келгусида корхонада 400 нафардан ортиқ одам ишлайди. Бу бирлашманинг вилоят қишлоқларида ташкил этган олтинчи корхонасидир.

ДЕҲҚОНГА ИШ ҚУРОЛИ

Хоразм вилоят ҳокимлиги қарорига кўра, янги йилнинг дастлабки чорагида давлат ва жамоалар тасарруфидаги деярли барча фермалар мулкнинг янги шаклига ўтади. Бу фермерлар учун зарур механизм, ускуналар ўрнатишни тақозо этади.

Хўжалик ҳисобидаги «техчорвасервис» хизмат кўрсатиш маркази фермер хўжаликлари учун ўт қирқадиган жоди, темир-бетон охур, от-арава, сут соғиш ускунаси, сув иситиш қозонхонаси ҳамда эшик ва дераза ромлари тайёрламоқда.

ҲАМЖИҲАТЛИКДА ГАП КЎП

ДЕЙДИ «ЎЗБЕГИМ-ИНТЕРНЕЙШНЛ» КОРХОНАСИ РАҲБАРИ РУСТАМ ХЎЖАЕВ

Яқинда Ўзбекистон Рассомлар уюшмасининг кўргазма залида турли жиҳозлар, қурилиш ашёлари ва уларни ишлаб чиқариш технологияси намуналарининг халқаро кўргазмаси бўлиб ўтди. Франция, Олмония, Италия, Польша, Россия, АҚШ, Ўзбекистон, Швейцария каби мамлакатларнинг етакчи фирмалари иштирок этган кўргазманинг ташаббускорларидан бири, «Ўзбегим-интернейшнл» қўшма корхонаси бўлди.

Мухбиримиз қўшма корхона раҳбари Рустам ХЎЖАЕВ билан суҳбатлашди.

— Аввало, халқаро кўргазмани уюштиришдан кутилган мақсад ҳақида фикр билдирсангиз.

—Эркин меҳнат рақобати кучайиб, тижорат ва ҳамкорлик соҳаларида юз бераётган жонланишлар ёш давлатимизнинг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги амалий саъй-ҳаракатлардир. «Қурилиш саноати—93» кўргазмасини ўтказишдан мақсад ҳам Ватанимизнинг иқтисодий қудратини ошириш ва бу борадаги мавжуд имкониятларимизни жаҳон миқёсида намойиш этишдир.

— Хорижий мамлакатлар фирмаларининг ушбу кўргазмага қизиқиши ва иштироки кутилганидек бўлдими?

— Маълумингизким, замонавий тижорат ва ҳамкорлик ҳудуд танламайди, чегара билмайди. Шунинг учун ҳам Франциянинг «Оксиденталь», «Сокомекс» каби етакчи фирмалари кўргазмада ўз маҳсулотлари билан иштирок этишди. Франция ғишт заводлари технологияси билан танишиб, шартнома имзоладик. Келгусида Ўзбекистонда худди шундай ғишт заводлари барпо этилиши кўзда тутилмоқда.

Жаҳон бозорининг кўрки ҳисобланган Италиянинг «Назетти», «Драйтон» қўшма корхоналари билан керамика заводи ўртасида, «Педрини» фирмаси ҳамкорлигида эса мармар тошлари чиқиндисини қайта ишлаб, уй жиҳозлари тайёрлаш технологиясини Ўзбекистонга олиб келиш борасида шартномалар имзоланди. Юртимизда Италия технологияси асосида керамика заводи қуриб олсак, беш йил ичида заводни тиклашга кетган сарф-ҳаражатлар тўла қопланиб, ҳам ўзимизга, ҳам четга маҳсулот чиқариш имкониятига эга бўламиз. Бунинг учун ўз имкон ва салоҳиятларимиздан тўлиқ фойдаланишимиз керак бўлади. Хом ашёларимиз эса етарли.

— Демак, шу пайтгача биз дунёни ўз қаричимиз билан ўлчашга интилиб келган эканмизда...

— Шу маънода бир мисол келтираман. Италия мамлакати қурилиш ашёларини четга чиқариш бўйича дунёда биринчи ўринда туради. Ваҳоланки, бу юрт ўзининг хомашё базасига эга эмас. Уни хорижий давлатлардан сотиб олиб, ўз моделлари бўйича қайта ишлайди ва тайёр маҳсулотга айлантириб, яна четга сотадилар. Натижада сарф-ҳаражатидан 3—4 баравар кўп фойда олади. Мана сизга иқтисод. Ахир бизнинг Ангренда каолин бойликлари борку. Булардан фойдаланиш йўлларини излашимиз керак. Аслида, бизнинг энг катта хатойимиз — ўз имкониятларимиздан фойдалана билмаслигимиз. «Драйтон» фирмаси президенти Луиджи Ромписжи кўргазмани айлангач, «Ўзбекистоннинг келажагига ишонаман, чунки, бу юртдаги бойлик кўп давлатларда йўқ. Ватанингиз табиий захираларга, ер ости қазилмаларига бой мамлакат. Ўзбек халқининг тақдири, эртаси саодатли бўлишига шак-шубҳа қилмайман», — деди ҳайратланиб.

Ҳозирги кунда Туркия, Покистон каби давлатлардан тайёр маҳсулотлар (турли кийим-кечаклар) олинмоқда. Бизга тайёр маҳсулот керак эмас, балки ўз хомашёларимизни қайта ишлаб, ўзимизга ва хорижга сотишимиз учун чет эл технологияси зарур. Шунинг учун келажакда Польшанинг Пелемес, АҚШнинг «Скот Европеен корпорейшн», Россиянинг «Колумб», «Весна» ва Олмониянинг «Моллерс» фирмалари билан ҳамкорликда иш олиб борамиз. Ажабмаски, юртимизда табиий захираларимизни қайта ишлаб, тайёр маҳсулотга айлантирадиган корхоналар кўплаб қад ростласа...

Суҳбатдош: Фурқат САНАЕВ.

МИЁНҚОЛ КЎКСИДАГИ ШОДА МАРЖОН

ЯҚИНДА САМАРҚАНД ВИЛОЯТИДАГИ ИШТИХОН ТУМАНИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ КЕНГ НИШОНЛАНДИ.

Археологларнинг фикрича, Иштихон қарийб 1500 йиллик тарихга эга экан. У ҳақдаги дастлабки ёзма маълумотларни ҳатто VI асрга оид ёзма манбаларда ҳам ўқиш мумкин. Иштихон тумани асрлар оша ўзининг унумдор ерлари, зилол сувлари, мўътадил иқлими билан машҳур Миёнқол кўксидаги шода маржон бўлиб келган.

25 декабрь куни ана шу қадимий диёр карнай-сурнайларнинг тўйдан дарак берувчи янгроқ садолари оғушида қолди. Самарқанд вилоятининг энг катта туманларидан бири узоқ-яқиндан келган меҳмонлар, дўст-ёрлар билан гавжум бўлди. Ўша куни бу ерда туман янгидан ташкил этилганлигининг 50 йиллиги кенг нишонланди.

Албатта, эллик йил кўҳна тарих ҳисоби билан ўлчанганда қисқа муддат. Лекин шу давр ичида туманда катта ўзгаришлар юз берди. Унинг гўзал қишлоқлари, серҳосил далаларини айланган киши буни яққол ҳис қилади. Ҳа, Иштихон республикамиз мустақилликка эришгандан кейин кечган икки йилдан ошиқ вақт ичида мазмуни ўн йилларга тенг йўлни босиб ўтди.

Туман пахта яккаҳокимлиги ва ўтмишнинг бошқа шунга ўхшаш оёққа тушов бўлиб турган иллатларидан қадам-бақадам қутулмоқда. Яқин тўрт-беш йил аввал пахтазорлар умумий суғориладиган майдонларнинг тўқсон фоизини ташкил этган бўлса, ҳозир бу кўрсаткич 55—58 фоизга тушди. Эндиликда тумандаги йигирма еттита давлат ва жамоа хўжалигининг еттитаси тўласича узум, мева ҳамда сабзавот етиштиришга ўтган. Ҳар йили Иштихон деҳқонлари давлатга кирқ минг тоннага яқин пахта, 500 тонна пилла, ўн тўрт минг тонна ғалла, ўн икки минг тонна, узум ва майиз, йигирма минг тонна сабзавот, мева, картошка, полиз маҳсулотлари етказиб беришмоқда.

Бундан ташқари туманда мулкчиликнинг хусусий ҳамда бошқа шаклларини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилаётир. 127 та фермер хўжалиги, 125 та кичик корхона, ўн битта ширкат ишлаб турибди. Ҳозир меҳнатга яроқли аҳолининг фақат ўттиз фоизи қишлоқ хўжалиги юмушлари билан банд.

Иштихонда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш суръати ҳам анча ошди. Кейинги йилларда бир қанча янги саноат корхоналари тикланди ва қурилмоқда. Пахта тозалаш заводи, таъмирлаш корхонаси, Самарқанддаги «8 Март» тикувчилик бирлашмасига қарашли иккита фабрика, мева консерваси заводи қаторига «Иқбол» трикотаж фабрикаси, ёғ-экстракция заводи ва томат пастаси тайёрлайдиган цех қўшилди. Шу кунларда эса покистонлик мутахассислар билан биргаликда тери ошлаш комбинати ҳам бунёд этилаяпти.

Тўйга тўёна билан келиш халқимизда азалий удум. Байрам куни Иштихон туманидаги бешта қишлоқда ва қўрғонларда зангори олов ёқилди. Икки йил ичида қарийб уч юз километр газ қувурлари тортилди. Бу ишнинг нақадар шитоб олиб борилаётганлигини шундан ҳам билса бўладики, агар 1990 йилда газлаштириш туманда атиги бир фоизни ташкил этган бўлса, 1994 йилда табиий газ етиб бормаган бирорта қишлоқ қолмайди. Ўша куни «Ҳақиқат», «Туркистон» жамоа хўжаликларида янги ҳаммомлар, автобус бекати фойдаланишга топширилди. Иштихон шаҳри марказида тикланган уч қаватли муҳташам бино поликлиника учун берилди.

Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг туман ҳудудий бирлик сифатида ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан Иштихон аҳли номига йўллаган табрикномаси байрам иштирокчилари кўксини тоғдек кўтарди. Уни Самарқанд вилояти ҳокими П. М. Абдураҳмонов ўқиб эшиттирди. Ушбу тантана муносабати билан бўлган йиғилишда, унда сўзга чиққанларнинг маърузаларида Иштихоннинг бугунги равнақи йўлида тер тўккан ўнлаб инсонларнинг номи ҳурмат ва эҳтиром билан ёдга олинди. Уларнинг орасида туманга турли йилларда раҳбарлик қилганлардан тортиб, деҳқончиликнинг усталари бўлган оддий кишиларгача бор эди.

Туман ҳокими Тўрақул ака Йўлдошев ўз сўзида барча иштихонликлар дилидаги туйғуни, тилакни ифода этгандек бўлди.

— Туманимиз ярим асрлик қутлуғ йўлни босиб ўтди, — деди у. — Иштихон тарихи саҳифаларидан эсда қоладиган жуда кўп воқеаларни ўқиб олиш мумкин. Халқимиз орасидан қаҳрамонлар, пахтачилик илмининг усталари, таниқли олиму шоирлар етишиб чиққан. Бугунги авлод ана шуларнинг энг яхши анъаналарини сабот билан давом эттирмоқда. Ишончимиз комилки, Иштихон келажакда мустақил давлатимизнинг иқтисоди тараққий этган, обод ва кўркам масканларидан бирига айланади.

М. МУҚИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

НАВОИЙ ВИЛОЯТИ ХАБАРЛАРИ

ЖУРНАЛИСТЛАР ТЎН КИЙИШДИ

КАРМАНА шаҳрида чоп этиладиган «Навоий овози» газетаси ўзининг 60 йиллигини нишонлади.

Шу тантанада иштирок этганлар заҳматли касб эгаларини муборак сана билан қутладилар. Туман ҳокими Муқим Иброҳимов 60 ёшга тўлган газета ходимларини табриклаб, уларнинг ҳар бирига 1 тадан фахрий ёрлиқ топширди ва тўн кийгизди.

ОБУНА ТУГАДИ... ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

НАВОИЙ вилоят ҳокимлиги фахрийларга яна бир мурувват кўрсатди. Туманлардаги меҳнат фахрийларининг бепул обуна бўлишлари учун ҳоким қарори билан 2,5 миллион сўм маблағ ажратилди. Вилоят бўйича «Халқ сўзи» ўқувчилари яна 136 нафарга кўпайди.

Шунингдек, Зарафшон шаҳридаги «Умид» меҳр-шафқат жамғармаси ҳам 100 га яқин қарияларни «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарига бепул обуна ҳужжатларини расмийлаштириб берди.

ЖАЖЖИЛАР ҚУВОНЧИГА НЕ ЕТСИН

НАВОИЙ вилояти деҳқончилик-саноат ходимлари касаба уюшмалари хўжаликлар билан ҳамкорликда қишлоқ болалари учун 200 мингга яқин янги йил совғаларини тайёрлади. Харажатнинг ярмини касаба уюшмалари тўлаган бўлса, ярмини хўжаликлар кўтарди. Демак, янги йилда қишлоқда яшаётган болаларнинг ҳеч бири байрам совғасидан бебаҳра қолмайди.

ЭҲТИЁЖ ОРТМОҚДА

ХАТИРЧИ тумани «Олтинсой давлат хўжалиги марказидаги дорихона ходимлари шифобахш ўтлардан дори тайёрлашга киришдилар. Бунинг учун хўжалик ҳудудидаги доривор гиёҳлар ўсадиган майдон дорихона ихтиёрига берилди.

Ушбу дорихона тайёрлаётган дармондориларга эҳтиёж кўпаймоқда.

ЯХШИДАН БОҒ...

НАВОИЙ вилоят фахрийлари ташкилотлари кенгаши Ўзбекистон мустақиллигининг уч йиллиги шарафига янги боғ-роғлар барпо этиш ташаббуси билан чиқдилар. Қарияларнинг ҳар бири 3 дона мевали дарахт кўчати, тол, терак ҳамда гужум экиб, парваришлашга қарор қилдилар.

Уларнинг бу ташаббуси вилоят ҳокимлиги ҳамда республика фахрийлар кенгаши томонидан маъқулланди.

М. МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Давлат назорати амалда

УЧҚУР ОТЛАРИМИЗНИ «ТУЯ» ҚИЛГАН БЕРЕЖНОВ

Чўлдаги оддий янтоғу саксовуллар, тоғу тошдаги жийрону ёввойи эчкилар, ер остидаги олтину ер устидаги неъматлар, қиру далалар, тўқаю адирлар, аждодлар яратган қадриятлар — ҳаммаси Ватаннинг, халқнинг бойлиги.

Биз умримизнинг мазмунини Ватанга, халққа қилаётган хизматимиз — эл-юртнинг гуллаб-яшнаши, бойлигига-бойлик қўшиш йўлидаги ишларимиз билан ўлчашга интиламиз. Дилимиздаги бу ният мамлакатимиз мустақил бўлганидан кейин янада оловланди, теранроқ мазмун кашф эта бошлади. Халқимизнинг улкан муроду мақсади — Истиқлол бугун бизнинг дилимизга Ватанпарварликдек улуғ туйғуларни бахшида этмоқда. Эндиги вазифамиз ҳурриятни асрамоқ, мамлакат ривожига, халқ бойлигига улуш қўшмоқдир.

Ватан, халқ манфаати йўлида сизу биз — барча фуқаролар қандай хизмат қилаяпмиз? Очиғи, мана шу савол кўнглимдан кечганида ҳануз қаллоблар, товламачиларнинг халқ бойлигига, ризқига чанг солиб, ўз манфаати йўлида бугунги тўлқинли иқтисодий вазиятдан фойдаланиб қолишга ҳаракат қилишаётганидан афсусланаман. Бундай одамлар дилида ватанпарварлик туйғулари мутлақо йўқ, деб ўйлайман. Зеро улар Ватан қадрини, бойлигини ҳеч қачон туймайдилар. Хизмат юзасидан аҳён-аҳёнда қаллобу товламачилар, устамон, «ишбилармонлар»га дуч келиб тураман. Мен қуйида Ватан қадрини билмайдиган, халқ бойлигига чанг соладиган айрим қаллоблар ҳақида ҳурматли газетхонларга ҳикоя қилмоқчиман.

Ўзбекистон Республикаси Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасига қарашли олий чавандозлик маҳоратини ошириш мактабининг собиқ директори Василий Бережнов шу қадар устамонлик билан, пухта ўйланган жиноий режаларни амалга оширганки, натижада унинг кирдикорлари фош бўлгунга қадар мамлакатимиз ҳудудидан жуфтагини ростлаб қолишга улгурган. Хўш, у қандай жиноят қилган экан, деб сўрарсиз.

Бережнов олий чавандозлик маҳорати мактаби қошида «Мустанг» номли кичик корхона ташкил этади ва асл зотли, бебаҳо отларни шу корхонаси орқали турли ташкилотларга ҳамда шахсларга сотиш йўлини ўйлаб топади. У кичик корхонасига 32 бош отни баланс қийматида ва ундан паст нархларда ўтказишга эришади. Мазкур отларнинг 18 боши ҳавас қиладиган даражада учқур тулпорлар бўлган.

Режасининг дастлабки қисмини силлиққина амалга оширган Бережнов 1990-1993 йиллар мобайнида жаҳон ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларида ўтказилган халқаро мусобақаларда совринли ўринларни эгаллаган, ўзбек халқининг бебаҳо бойлиги бўлган асл зотли отларни республика ҳудудидан қалбаки ҳужжатлар билан олиб чиқиб кетган.

Ўзининг жиноятkorona ниятига эришишда у Москва шаҳридаги «Каравелла» номли қўшма корхонанинг Президенти А. И. Кондратьевнинг кўмагидан фойдаланган. Натижада у мазкур асл зотли отларни дастлаб МДҲ мамлакатларига ва кейин ундан ташқарига чиқариб, чет эл фуқароларига нақд валютага пуллашга эришган. Масалан, Олмония фуқароси, жаҳон чемпиони Р. Климкега ана шундай жиноий йўл билан Сеулдаги олимпия ўйинлари совриндори бўлган «Ижарск» лақабли учқур тулпорни, шунингдек «Кипарис» ва «Облик» лақабли зотдор отларни сотган. Ўзининг кирдикорлари ошкор бўлиб қолмаслиги учун Бережнов Олий чавандозлик маҳорати мактабига «Каравелла» қўшма корхонаси орқали «Ижарск» учун 500 минг сўм миқдорда совет пулини ўтказиб берган. Афсусланарли томони шундаки, биринчидан, насли тоза учқур тулпорлар халқнинг бойлиги. Иккинчидан, агар масалага моддий жиҳатдан қарайдиган бўлсак, 500 минг сўмга сотилган тулпорнинг ҳақиқий баҳосидан минглаб баробар камдир. Халқимизда бир асл отга эришгунча етмиш йил ўтади, деган ибора бор. Демак етмиш йилда асл зотли бир учқур тулпорга эга бўлсагу, уни қайсидир «учар» қаллоб жиноятkorona йўл билан биздан олиб қўйса. Бундан ёмон инсофсизлик бўладими?

Ниятларини тўлиқ амалга ошириб бўлганидан кейин Бережнов кичик корхонасини тугатиб, мусобақаларда қатнашиш баҳонасида Белорусь Республикаси орқали Польша давлатига ўтиб кетади. У ўша ёқдан Польша давлати фуқаролигини қабул қилгани сабабли, эгаллаб турган вазифасидан озод қилишларини сўраб, Ўзбекистонга мактуб йўллаган. Жаноб Бережнов Польшада қандай «тадбиркорликларни» ўйлаб топаётган экан? Эҳтимол, у Польшада ҳам қандайдир устамонликларни амалга ошириб, эрта бир кун яна бошқа бирор давлатнинг фуқаролигини қабул қилиб қолар? Буёғи бизга қоронғу, лекин Бережновнинг юрагида Ватан туйғуси йўқлиги унинг қабиҳ ишларидан шундоққина сезилиб турибди.

Бережновнинг кирдикорлари изсиз қолиб кетгани йўқ, албатта. Текшириш ўтказилиб, фактлар жамланганидан сўнг Ўзбекистоннинг бойлиги ҳисобланган ва четга сотиб юборилган тулпорларимиз тақдири билан ҳозирда тегишли муассасалар шуғулланишяпти. Шу кунларда Белоруснинг Ратомка қишлоғида жойлашган от спорти марказида мамлакатимизнинг мулки бўлган еттита, Польша давлатида эса 2 та асл зотли спорт отлари сабабсиз равишда ушлаб турилибди. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат назорати қўмитаси томонидан айни кунларда юқорида номлари тилга олинган давлатлардан шу отларни мамлакатимизга қайтариш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, мактаб раҳбарларини ўша жойларга юбориб, халқимиз мулки бўлмиш тулпорларимизни олиб келиш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

В. Бережнов томонидан амалга оширилган жиноий иш мамлакатимизда, афсуски, ягона ва сўнггиси эмас. Худди шундай фактлар «Ўзбекмахсусқурилишмонтаж» республика акционерлик маҳкамасининг Андижон вилоятидаги «Саноатэнергиямонтаж» бошқармасида ҳам содир этилгани текширишларда аниқланди. Бошқарма бошлиғи И. Ерин Россия Федерациясининг 5 худудига 20 дона ҳар хил асосий қурилиш воситалари, аниқроғи 8 та кран, 12 та автомашинани асоссиз равишда чиқариб юборган. Ҳатто, бу жанобнинг сотиб олинган иккита «КАМАЗ» автомашинасини бухгалтерияга даромад қилдирмасдан Россия Федерациясига жўнатиб юборганига текширувчилар ёқа ушлаб қолдилар.

Бу каби ачинарли ҳоллар давлатимиз мустақиллигига путур етказиш ниятида унинг бойлигига тажовуз қилаётган айрим қаллоблар томонидан амалга оширилаётир. Афсуски, бундай ўғриликлар улар фаолиятига ўзларининг юқори ташкилотлари бўлмиш вазирликлар ва идоралар томонидан ўз вақтида кераклича кескин чора-тадбирлар кўрилмаётганлиги оқибатида юз бермоқда.

Президентимиз кадрлар масаласида гапирганида ҳар гал бизга ватанпарвар, ўз халқини севувчи фидойи инсонлар кераклигини куюниб бот-бот такрорлайди. Бу куюнчакликнинг замирида жуда катта талаб, ва халқпарварлик борки, буни катта-кичик мансабли раҳбарлар юракларига жо қилиб олсалар, яхши бўлур эди.

Юқорида келтирганим каби, айрим нуқсонларга барҳам бериш учун барча вазирликларнинг кадрларни танлаб, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишдек муҳим ишдаги масъулиятини ошириш, раҳбарлик лавозимларига қўйилаётган одамларнинг ватанпарварлик, ҳалоллик хислатларини жиддий синовдан ўтказиш мақсадга мувофиқ. Ана ўшанда эҳтимол, халқ бойлигига кўз олайтирадиган қаллобларнинг қўлига қандайдир лавозиму мансаблар тушиб қолмас эди.

Мустақил бўлдикми, энди уни асрамоғимиз керак. Бу борада эса, юрагида ватан туйғуси жўш уриб турган ҳар бир фуқаро Ватаннинг оддий тошидан тортиб бутун борлиғигача ҳаммасини асрамоғи шарт.

Ўткир АБДУРАҲИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат назорати қўмитасининг масъул ходими.

ЯНГИ ЙИЛ ДАСТУРХОНИГА

Фарғона вилояти озиқ-овқат саноати корхоналари янги йил дастурхонига хилма-хил танқис таомлар тортиқ этди.

ФАРҒОНА сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасида халқимизнинг қадимий ва севимли маҳсулотлари — сузма, қурт ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Уларни тайёрлашда анъанавий халқ технологиясига амал қилинаётир. Шу боис маҳсулотларга талаб катта.

Бирлашмада сариёғ тайёрлайдиган алоҳида цех ҳам иш бошлади. Бу ерда ҳар куни қарийб 3 тоннага яқин парҳез маҳсулот тайёрланмоқда. Корхона янги тармоқларни ўзлаштириш ҳисобига 31 миллион сўмдан кўпроқ соф фойда олди.

◆

ҚЎҚОНДАГИ нон дўконларида чиройли жулчалар, бўрсилдоқ нон маҳсулотлари пайдо бўлди. Бу маҳсулотлар Туркиядан келтириб қурилган замонавий корхонада тайёрланяпти. Ускуналар ва жиҳозларни Ўрта Осиё темир йўлининг Фарғона бўлими сотиб олиб келтирди. Шунингдек, янги корхона қошида фирма магазини ҳам очилди.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

НОГИРОН БОЛАЛАРГА АТАЛГАН СОВҒА

Тошкентдаги 101-кар-соқов болалар махсус мактаб-интернатида янги йилга бағишланган байрам кечаси бўлиб ўтди. Ўзбекистон Республикаси Бош вазири муовини М. Қорабоев ногиронларга янги йил байрам совғаларини улашди. Бир-биридан ёқимтой болалар ва қизалоқлар ўз миннатдорчилик к л а рини т тўкис безатилган арча атрофидаги гўзал, ёқимли рақслари билан ифода этдилар.

Байрам кечасида «Наврўз» хайрия жамғармаси ҳам болалар уйи тарбияланувчиларига совға-саломларини топширди.

Ҳ. ЮСУПОВ.

ХОРАЗМ вилояти тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси аҳоли учун янги модада қишки кийимлар тикиб, республикамизнинг савдо шохобчаларига юбормоқдалар.

СУРАТЛАРДА: 1. Янги модадаги қишки кийимлар намойиши. 2. Тикувчилик бирлашмасининг экспериментал цехида бу йил 30 дан ортиқ турдаги янги маҳсулот тайёрланди.

Қ. ОТАЕВ суратга олган.

Мустақиллик сўқмоқларида

ТАРАҚҚИЁТ КАФОЛАТИ

Яқин ўтмишда биз жаҳонда энг ривожланган мамлакатда яшаяпмиз, турмушимиз ҳавас қилгудек деб мағрурланиб юрган эдик. Бугун шу нарса маълум бўлиб қолдики, фуқаролардаги бундай тушунча, собиқ Иттифоқ мафкураси томонидан алдаш, овутиш мақсадида шакллантирилган экан. Мустақилликнинг дастлабки икки йили «шу ҳолатларнинг сабабларини мафкуравий ақидалардан холи равишда ақл — идрок билан таҳлил қилиш йиллари бўлди»,— деб уқтирди Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистон Олий Кенгаши ўн учинчи сессиясида сўзлаган нутқида. Ҳақиқатан ҳам бугун инсоният тараққиётига ақл-идрок билан назар ташласак, собиқ совет халқлари жаҳондаги илғор халқларнинг турмуш даражасига нисбатан анча орқада қолганлигининг гувоҳи бўламиз.

Мақсадимиз ўтмишимизни қоралаш эмас. Бу билан яхшилик, эзгуликка эришиб бўлмайди. Бугунги муҳим вазифамиз, қолоқлигимизни мардларча тан олиб, унинг сабабларини аниқлаб, ўз истиқлол ва тараққиёт йўлимиздан олға интилишдан иборат.

Собиқ Иттифоқ даврида ҳукмрон бўлган мафкура бизни жаҳондаги илғор халқларнинг ҳаёти ва ижтимоий тажрибасидан бехабар ва бебаҳра қилиб қўйган эди. Миллий истиқлол Ўзбекистон давлатида ўзга халқлар билан тенглик асосида эркин сиёсий-иқтисодий ва маданий алоқаларни изга солиш имконини вужудга келтирди. Бу алоқалар жараёнида ўзга халқларнинг моддий ва маънавий қадриятларни яратишдаги ижобий ютуқларини ўрганиш ва уларни ижтимоий ҳаётимизга сингдириш назарда тутилади.

Бугунги кунда мустақил Ўзбекистон давлати ўзидаги мавжуд моддий захиралар ва улкан маънавий имкониятларга, шу билан бирга Туркия, Германия, Жанубий Корея каби давлатларнинг тўплаган тажрибасига таянган ҳолда ижтимоий-иқтисодий тараққиётнинг янги босқичига ўтиш дастурини ишлаб чиқмоқда.

Президентимиз Ислом Каримов республика Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 12 февралда бўлиб ўтган мажлисида сўзлаган нутқида ва яқинда эълон қилинган «Ўзбекистон — бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли» номли рисоласида Ўзбекистон танлаб олган йўлнинг ўтиш давридаги иқтисодий, ҳамда сиёсий дастурини белгилаб берувчи бешта муҳим қоидани олға сурди. Бу қоидалар Ўзбекистон давлат қурилиши ва иқтисодиётини ислоҳ қилиш дастурининг ўзагидир. Мамлакатимизнинг ҳар бир фуқароси бу қоидаларнинг мазмунини чуқур англаб олиши лозим.

«Тартибли асосга қурилган бозоргина ҳозир халқнинг ижодий ва меҳнат имкониятларини рўёбга чиқаришга, текинхўрликни тугатишга, ташаббускорлик ва ишбилармонликни ривожлантиришга, манфаатдорлик ва унутиб юборилган хўжайинлик туйғусини қайта тиклашга қодирдир» деб уқтиради Президентимиз Ислом Каримов. Бу ҳаққоний фикр. Фақат мана шундай шароитдагина тенглаштириш сиёсатига барҳам берилади, шахс мустақиллигига эришилади, истеъдодлар учун кенг йўл очилади.

Авваллари, қаерга нима экишни, кимга ва қанчадан сотишни марказ белгилаб берар эди. Бу ўтмишда мафкура ва сиёсатнинг иқтисод устидан ҳукмронлик қилиб келганлигининг биргина далили холос. Бундай мафкура ва сиёсат бозор эҳтиёжларини менсимасдан, ишлаб чиқарувчилар ташаббусини бўғиб қўйган эди. Эндиликда бозор рақобатига кўра қайси маҳсулотни қаердан, қандай нархда сотиб олишни истеъмолчининг ўзи белгилайди. Бу ерда ҳеч қандай сиёсатнинг устиворлигига йўл қўйилмайди. Жамият бойлигини яратувчилар ўртасида эркин рақобат учун шарт-шароит яратилади, бозор турли хил сифатли маҳсулотларга тўлади, арзонлашади. Бозор иқтисодиёти шароитида мафкура ва сиёсат мавжуд моддий ва маънавий имкониятлар ва бозор эҳтиёжларидан келиб чиқиб иш кўради. Мавжуд моддий ва маънавий имкониятлардан оқилона фойдаланиш асосида халқнинг манфаатини ифодаловчи мафкура ва сиёсатгина миллий истиқлол ва унинг тараққиётини таъминлай олади.

«Жаҳон тажрибаси иқтисодиётни давлат йўли билан тартибга солиб туриш зарурлигидан далолат бермоқда. Том маънода ўзини ўзи тартибга солиб турадиган бозор бўлмайди. Давлат ўзининг мақсадига кўра ҳамма даврларда иқтисодий жараёнларга таъсир ўтказиб келган»,—деб таъкидлайди Ислом Каримов ўз асарида. Ҳақиқатан ҳам бозор иқтисодиётига ўтиш даврида, давлат бошқарув жиловини асло қўлдан чиқармаслиги керак. Айни пайтда ушбу тамойилга қаттиқ риоя қилиняпти.

Ҳозирги даврда мамлакатимизда турли хил банклар, концернлар, акциядорлик жамиятлари, турли хил тоифадаги соҳибкорлик вужудга кела бошлади. Мана шундай шароитда давлат ўз қўлидаги турли воситалар, маблағ ёрдамида ижтимоий муносабатларни тартибга солиб, ўзаро мувофиқлаштириб боради. Давлат аҳолини ҳам, ишбилармонларни ҳам янгича ишлаш ва яшашга ўргатиб боради. Агар шундай қилинмаса жамиятда қисқа муддат ичида аҳолининг адолатсиз равишда табақаланиши содир бўлиши мумкин. Бундан кўринадики, ўтиш даврида давлатнинг бош ислоҳотчи бўлиши муайян устун мақсадларни амалга оширишнинг муҳим шартидир.

Давлат тизимидаги барча тармоқлар ўз фаолиятларида жамиятимизда мавжуд бўлган барча қонунларнинг амал қилишини изчиллик билан таъминлаб боришлари керак. Қонунларнинг мамлакат ҳаёти ва ривожидаги салоҳиятини алоҳида таъкидлаб Соҳибқирон Амир Темур ўз тузукларида: тажрибамда кўриб билдимки, давлат агар дину ойин (қоида, тартиб, усул) асосида қурилмас экан, тўра — тузукка (қонун-қоидаларга) боғланмас экан, ундай салтанатнинг шукуҳи, қудрати ва тартиби йўқолади. Бундай салтанат касу нокас тап тортмай кириб чиқадиган томсиз, эшиги — тўсиғи йўқ уйга ўхшайди, — деган фикрни билдирган эди. Демак, жамият ҳаёти ва ривожи учун унда қонун, қонунларга риоя этиш устивор бўлиши лозим. Авваллари марказнинг мафкура ва сиёсати жамият ҳаёти ва ривожининг мана шу объектив эҳтиёжини қондиришга ожизлик қилиб келди, аниқроғи буни истамади. Чунки бундан бошқарув аппаратидаги гуруҳлар манфаатдор эмас эдилар.

Йўл қўйилган бу нуқсонни бартараф этиш учун қонунчиликни такомиллаштириш тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилиш, уни миллий истиқлол талаблари даражасига кўтариш зарур. Инсоннинг ҳақ-ҳуқуқини, қадр-қимматини ҳимоя қилишга, унинг оила, элу юрт, Она Ватан, умуман жамият олдидаги бурч ва масъулиятини таъминлашга қодир бўлган қонунларни яратиш даври келди... У айни пайтда мамлакатда ҳуқуқий тарбияни кучайтириб, фуқароларда қонунлар инсонлар учун яратилиши ва хизмат қилиши лозимлигини уқтириш, шу маънода қонунларни юксак даражада ҳурмат қилиш, ҳимоя қилиш ва уларга қатъий амал қилиш зарур эканлиги ҳақидаги ҳуқуқий онгни шакллантириб бориш зарур. Ана шундагина давлатнинг шукуҳи ва қудрати юксалиб боради.

Ҳозирги кунда аҳолининг демографик таркибини ҳисобга олган ҳолда кучли ижтимоий сиёсат ўтказиб борилмоқда. Ҳимояланишга муҳтож бўлганларга ёрдам бериш юзасидан тегишли чора ва тадбирлар амалга оширилаётир.

Республикамиз Президенти Ислом Каримов, айниқса болалар ва ўсмирлар давлат томонидан ҳимояга муҳтож эканлигини алоҳида таъкидлади. Россия ва Белорусда 15 ёшгача бўлган болалар ва ўсмирлар 24 фоизни, Қозоғистонда 33,2 фоизни ташкил қилса, Ўзбекистонда 43,1 фоизни ташкил этади. Демак, аҳолининг ярмидан кўпроғи— болалар, ўқувчи ёшлар, нафақахўрлар, яъни ижтимоий жиҳатдан ҳимояга муҳтожлардир. Шундай экан, адолат қонунларига асосланган ҳуқуқий демократик жамиятни барпо қилиш жараёнида мамлакатимиз аҳолисининг қашшоқлашиб қолишига йўл қўйилмайди. Зотан, ёшлар бизнинг келажагимиз, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватламай туриб миллий истиқболга эришиш мумкин эмас. Нафақа олувчи ота-оналаримизга келсак, шуни унутмаслик керакки, биз бугун уларга қандай муносабатда бўлсак, ўйлаймизки келажакда фарзандларимиз ҳам бизга худди шундай муносабатда бўладилар.

Бозор иқтисодиётига ўтиш объектив иқтисодий қонунларининг талабларини ҳисобга олган ҳолда, ўтмишдагидек «инқилобий сакрашлар»сиз, яъни эволюцион йўл билан, пухта ўйлаб, босқичма-босқич амалга оширилиши керак, деб ёзади Президентимиз Ислом Каримов. Бу ниҳоятда пухта ўйлаб ҳаётимизга татбиқ этилаётган тамойиллардан биридир.

Юқоридаги қоидалар Ўзбекистон ўзи учун танлаб олган йўлнинг, ижтимоий соҳага йўналтирилган, бозор иқтисодиётини шакллантириш дастурининг асосидир. Бу тамойиллар мамлакатимизни ижтимоий ларзаларсиз, тараққиётнинг янги босқичига олиб чиқади. Бу олижаноб мақсад йўлида бутун куч-ғайратимизни, қобилиятимизни сафарбар этмоғимиз лозим.

Анваржон НАВИЖОНОВ,
фалсафа фанлари номзоди.

Биз ва дунё

АНЖУМАНДА етакчи мутахассис олимлар, санъат арбоблари, ижодкорлар, турли соҳа муассасаларининг раҳбарлари иштирок этишди. Ассоциация раиси Найим Ғойибов жамоанинг ўтган йилги фаолияти, келгусидаги режалар хусусида йиғилганларга батафсил сўзлаб берди.

Шу баҳона биз ҳам навқирон уюшма босиб ўтган йўлга холисона назар ташлашни лозим топдик.

МАЪЛУМКИ, Ўзбекистон мустақилликка эришгач, жумҳуриятимиз учун жаҳон халқлари билан тенг шароитда ўзлигини намоён этиш, мустақил овозига эга бўлиш имкониятлари очилди. Энди мамлакатимизда юз бераётган сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ўзгаришларни, халқимизнинг кўҳна тарихи, урф-одатлари, тикланаётган қадриятларини жаҳон миқёсида тарғиб қилиш, ер юзидаги жамики миллатлар билан дўстлик риштапарини боғлаш ва мустаҳкамлаш асосий вазифалардан бирига айланди.

Мақсад—юртни жаҳонга танитмоқ

РЕСПУБЛИКА ХАЛҚАРО МАДАНИЙ-МАЪРИФИЙ АЛОҚАЛАР МИЛЛИЙ АССОЦИАЦИЯСИДА ЙИЛ ЯКУНИГА БАҒИШЛАНГАН ҲИСОБОТ ЙИҒИЛИШИ БЎЛИБ ЎТДИ

Шу мақсадда шахсан Ўзбекистон Президенти И. Каримов ташаббуси билан 1992 йилда Ўзбекистоннинг «Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар» ҳамда «Ватан» жамиятлари негизида ушбу ассоциация ташкил этилди. Шундан сўнг ассоциациянинг чет эл жамоатчилиги билан алоқалари янада кенгайиб, янгича мазмун касб этди. Ҳиндистон, Покистон, Туркия, Хитой, Мўғилистон, Япония, АҚШ, Франция, Германия каби кўпгина мамлакатларда Ўзбекистон билан иқтисодий, маданий ва дўстлик алоқалари ўрнатишни хоҳловчи ташкилотлар пайдо бўлди.

Ассоциациянинг хориждаги шериклари сафи Японияда тузилган «Фукусима—Ўзбекистон» маданий ва иқтисодий уюшмаси, Ҳиндистонда янгидан ташкил қилинган «Ҳиндистон маданий ҳамкорлик ва дўстлик жамияти», Туркияда яқинда ташкил этилган «Туркия — Ўзбекистон» жамияти ҳисобига кенгайди. Бу ерда йилнинг энг эсда қоларли тадбирларидан бири — уюшма ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси билан биргаликда хориждаги ватандошлар имкониятидан фойдаланиб, мутахассис-кадрлар йўллаш бўйича «Токтен» дастурига бағишланган семинари бўлиб ўтди. Семинарда БМТнинг Ўзбекистондаги вакили Холид Башир Малик, «Токтен» дастурининг масъул ходими Гейда Гелани иштирок этдилар.

Япониянинг «Бутун дунёда тинчлик барқарор бўлиши учун ибодат қиламиз» шиори остида ҳаракат қилувчи гуруҳи ассоциация меҳмони бўлди. Халқаро миллий уюшма биноси олдида Тинчлик устуни ўрнатилди. Халқимиз ҳаётининг бирор соҳаси йўқ-ки, бу жамият эътиборидан четда қолаётган бўлсин. Ўзбекистон истиқлолининг икки йиллигини бутун республика халқи зўр қувонч билан нишонлади. Уюшманинг хориждаги дўстлари ҳамкорлигида бундай тадбирлар Туркия, Покистон, Ҳиндистон, ХХР, АҚШ, Япония, Корея каби жаҳоннинг 25 та мамлакатида тантана билан ўтди. Ушбу сананинг Ўзбекистон тарихида биринчи марта хорижда бундай кенг нишонланиши мустақил давлатимизнинг жаҳон ҳамжамиятида ўзининг ўрнини топаётганидан далолат беради.

Шуниси қувонарлики, уюшманинг хориждаги дўстлари сафи кундан-кунга кенгайиб бормоқда. Покистонлик ишбилармонлар, тижоратчилар ва маданият ходимлари билан олиб борилган музокаралар давомида бир неча шартномалар имзоланди. Покистоннинг «Фейс» фирмаси билан республикамизда фаолият кўрсатаётган «Эту-зарҳалтзут» корхонаси раҳбарияти уюшма ёрдамида имзоланган шартнома асосида энергетика соҳасида, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш, енгил саноат моллари ишлаб чиқариш бўйича кичик корхоналар барпо этиш, Тошкент вилоятида мебель ишлаб чиқариш корхонасини қуриш, тижорат ва банк тизими бўйича амалий ҳамкорлик қилиш каби тадбирлар белгилаб олинди.

Бундай мисолларни кўплаб келтиришимиз мумкин эди. Аммо гап шундаки, Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо экан, демак у жаҳон ҳамжамиятида тўла ва тенг ҳуқуқли давлат сифатида ўзини мумкин қадар тезроқ намоён этиши керак. Ассоциациянинг бирдан бир мақсади ҳам юртимизни жаҳонга танитмоқликдир.

Юсуф ҲАМИДОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Рангтасвир санъати

СУРАТЛАРДА АКС ЭТГАН ОЛАМ

Абдулҳақ Абдуллаев таваллуд топганига 75 йил тўлди. Бу санъаткорнинг исмини бутун жаҳон билади, десак, янглишмаган бўламиз. У санъат оламига 30-йилларда шиддат билан кириб келган эди. Шундан бери адабиёт ва санъат ҳамда илм-фан намояндалари кўпчилигининг, шунингдек, оддий ҳамюртларининг суратларини чизди. Бу суратлар бугунги кунда ҳамдўстлик мамлакатларидаги жуда кўп музейларнинг кўркига кўрк қўшиб турибди.

— Инсон қиёфаси ҳар доим диққатимни тортиб келган, — дейди Абдулҳақ ота: — Мўйқаламимни янада «чархлаш» учун жуда кўп меҳнат қилдим, юзлаб кишининг суратини чиздим. Икки-уч сеанс мобайнида қаҳрамонларимнинг ташқи қиёфасинигина эмас, ички оламини ҳам акс эттиришга ҳаракат қиламан.

Рангтасвир санъати мухлислари Абдулҳақ Абдуллаевни мислсиз сураткаш рассом сифатида билишади. Бу ўринда устоз мўйқаламига мансуб Алишер Навоий суратини эслашнинг ўзи кифоя бўлса керак. Бу сурат шу пайтгача буюк бобомиз қиёфасининг энг мукаммал тасвири ҳисобланади. Аммо, уста шу ютуқдан мамнун бўлиб, у билан кифояланиб қолгани йўқ — ўттиз йилдан бери шеърият мулкининг султони тасвири устида ишлаб келади.

Абдулҳақ ака — худо берган санъаткор. У инсон қиёфасини акс эттиришдан ташқари жуда кўп манзара, натюрморт ҳамда бошқа суратлар чизган. Бироқ, бу улкан ишларнинг барчаси санъаткор фаолиятининг бир қисми, холос. Ўн беш соатлаб устахонадан чиқмай ишлайдиган санъаткорнинг бошқа, ҳали унинг мухлислари эътиборига тушмаган қирраси ҳам бор: у мана, ярим асрдан ошибдики, «Гўзаллик иштиёқи» деб номланган китоб устида ишлаяпти.

Шу ўринда китобдаги айрим қайдларни келтириб ўтиш лозим. Мана улар:

«...Инсон жуда кам ҳолларда асл қиёфасида кўринади. Унинг руҳи, маънавияти, даҳоси қора булут орасидан ярқ этиб чиққан қуёш сингари тўсатдан, бир лаҳзага намоён бўлади. Мана шу лаҳзани илғаб олиш, акс эттириш учун йиллар изланиш ва меҳнат қилиш керак».

«...Яхши суратнинг пайдо бўлиши ҳам инсоннинг пайдо бўлишидек сирли қолдир. Рассом хаёлидаги образни она қорнидаги болани кўтариб юрганидай, ташвиш ва ҳаяжон билан олиб юради. Фарқи фақат шундаки, рассом яратган образ Леонардо да Винчининг Жокондаси сингари ўлмас ва мангу бўлади».

Санъаткорнинг энг катта армони эса, мана шу умр китобини нашр қилинган ҳолда кўришдир...

Уста табаррук ёшига қарамасдан бугунги кунда ҳам тинимсиз ишлайди. Чунки, ўйлаб қўйган режаси кўп. Унинг иш ва ҳунарига меҳрини мана бу ҳол айнан акс эттирса керак: мен унинг «Аброр Ҳидоятов Отелло ролида» деб номланган ишини суратга тушираётганимда, сурат орқасида рассом бу ишига қайта қўл урганида қўйган белгиларига кўзим тушди. Ҳисоблаб чиқсам, Абдулҳақ ота бир неча йил ичида бу ишига 59 марта қўл урган экан!

Абдулҳақ ота ҳам, барча улкан санъаткорлар сингари, ниҳоятда камтарин инсон. Унинг деярли бутун умри устахонада ўтган. У ҳеч қачон сохта шуҳрат орқасидан қувмаган, кўп таклифлар бўлишига қарамай, «замона зўрлари»нинг суратини чизмаган. Эҳтимол, шунинг учундир, жуда кўп иқтидорсиз одамлар кўксини безаб турган мукофоту нишонлар уни четлаб ўтган.

Аммо, ҳамма нарсанинг, жумладан, санъаткор ишининг ҳам ҳақиқий баҳосини вақт белгилайди. Шундай экан, Ўзбекистон халқ рассоми Абдулҳақ Абдуллаевнинг номи ҳам республикамиз санъат оламида муносиб ўрнини эгаллаб туриши шубҳасиз.

Ҳорманг, оқсоқол! Худо сизга қувват бераверсин! Чунки, мухлисларингиз сиздан янги-янги мўъжизалар кутади!

Рустам ШАГАЕВ,
ЎзА мухбири.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

«Хоразмсовхозводс т р о й» трестининг Боғотдаги хўжаликлараро кўчма колоннаси қурилиш материаллари тақчил ҳозирги шароитда ишчи ўрнини камайтириш ўрнига кенгайтирди.

Бу ерда тикувчилик, гиламдўзлик, панжара тайёрлаш цехи ишламоқда. Ёрдамчи хўжаликда етиштирилган сут ва гўшт ишчиларга арзон нархда сотилмоқда. Даромад ҳисобидан қўшимча мукофот тарқатиляпти. Ёрдамга муҳтож оилаларга кўмаклашилмоқда.

ҲАМ ДАРОМАД, ҲАМ ИШЧИ ЎРНИ

Урганч туманининг Жалолиддин Мангуберди номидаги жамоа хўжалигида ташкил этилган ўн бешта ёрдамчи тармоқдан 85 миллион сўм даромад олинди. Унинг асосий қисмига иссиқхонада сабзавот етиштириш ҳисобига эришилди. Жамоанинг ғишт заводи, терини қайта ишлаш, момиқ сочиқ тўқиш, тикувчилик ва дурадгорлик цехлари қишлоқда саноатни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқда. Ёрдамчи тармоқлар 200 дан ортиқ кишини иш жойи билан таъминлади.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясидан

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Низомининг 24 ва 27-бандларига мувофиқ академиянинг ҳақиқий аъзолигига ва мухбир аъзолигига қуйидаги ихтисосликлар бўйича сайлов эълон қилади:

ихтисосликлар	бўш ўринлар: ҳақиқий аъзоликка	бўш ўринлар: мухбир аъзоликка
ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ БЎЛИМИ		
Эҳтимоллар назарияси ва математик статистика	—	1
Қаттиқ жисмлар физикаси, назарий физика	—	1
Юқори энергиялар физикаси	1	1
МЕХАНИКА, БОШҚАРУВ ЖАРАЁНЛАРИ ВА ИНФОРМАТИКА ФАНЛАРИ БЎЛИМИ		
Туташ муҳитлар механикаси	—	1
Информатика, шу жумладан ҳисоблаш тармоқлари	1	—
Электр энергетикаси	—	1
КИМЁ—ТЕХНОЛОГИЯ ВА ЕР ҲАҚИДАГИ ФАНЛАР БЎЛИМИ		
Ноорганик кимё	1	—
Юқоримолекулали бирикмалар кимёси	—	1
Кимёвий технология	—	1
Руда конлари геологияси	1	—
Геофизика	—	1
Геологияда математик ва физикавий-кимёвий усуллар	—	1
БИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ БЎЛИМИ		
Зоология	—	1
Молекуляр генетика	—	1
Тупроқшунослик ва агрокимё	1	—
ИЖТИМОИЙ, ГУМАНИТАР ФАНЛАРИ БЎЛИМИ		
Ўзбекистон тарихи	—	1
Манбаъшунослик	—	1
Иқтисод	1	1
Фалсафа	—	1
Ҳуқуқ	—	1
ҚОРАҚАЛПОҚ БЎЛИМИ		
Адабиётшунослик, тилшунослик	—	1
САМАРҚАНД БЎЛИМИ		
Деформацияланувчи қаттиқ жисм механикаси	1	—
Атом ядроси ва элементар заррачалар физикаси	—	1
Магнит ҳодисалар физикаси	—	1
Машиналар ва агрегатлар	—	1
Адабиётшунослик, тилшунослик	—	1

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Низомининг 25 бандига мувофиқ академиянинг ҳақиқий аъзолари одатдагича фанни биринчи даражали илмий аҳамиятга молик ишлари билан бойитган мухбир аъзо олимлар орасидан сайланади.

Академиянинг мухбир аъзолари шу Низомнинг 26 бандига мувофиқ фанни эътироф этилган илмий ишлари билан бойитган фан докторлари орасидан сайланади.

Академиянинг ҳақиқий аъзолари ва мухбир аъзоларининг асосий бурчлари Низомнинг 34-бандига мувофиқ қуйидагилардан иборат:

— илмий ва илмий-техникавий муаммоларни жамоа бўлиб ўрганишда иштирок этиш орқали фанни шахсий ютуқлари ва кашфиётлари билан бойитиш;
— илм-фан ютуқларини ишлаб чиқаришга ва улардан амалиётда фойдаланишга фаол кўмаклашиш;
— илмий кадрлар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш;
— Низомга риоя қилиш, Академиянинг коллектив фаолиятида иштирок этиш;
—Президиумнинг ва тегишли бўлимларнинг топшириқларини бажариш.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Низомининг 28 ва 29 бандларига мувофиқ эълонда кўрсатилган ихтисослар бўйича ҳақиқий ва мухбир-аъзоликка номзодлар кўрсатиш ҳуқуқига академия аъзолари, илмий кенгашлар, илмий муассасалар, олий ўқув юртлари эга.

Илмий муассасалар, олий ўқув юртлари томонидан номзодлар илмий ва илмий-техникавий кенгашлар мажлисларида яширин овоз бериш йўли билан кўрсатилади. Овоз беришда қатнашган кишиларнинг камида учдан икки қисми овозини олганлар номзодликка кўрсатилган ҳисобланади.

Ҳақиқий аъзоликка ва мухбир аъзоликка кўрсатилган номзодларнинг исм-шарифи тегишли асословчи хат билан сайлов ҳақида хабар эълон қилингандан кейин 30 кунлик муддат ичида Президиумга рўйхатдан ўтказиш учун маълум қилинади.

Академиянинг ҳақиқий аъзолик ва мухбир аъзоликка кўрсатилган номзодлар ҳақидаги қуйидаги ҳужжатлар 2 нусхада Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Президиумига юборилиши лозим:

— Давлат ва жамоат ташкилотлари кенгашларининг тавсияномалари (қарорлари) ёки номзодни тавсия этиш ҳақида асословчи хат;

— таржимаи ҳоли;
— шахсий варақа;
— илмий ишлари рўйхати;
— дипломларнинг нусхалари;
— 3 расм (4,5х6)

Ҳужжатлар қуйидаги манзилгоҳга юборилсин:

Тошкент шаҳри, ГСП, Гогол кўчаси 70-уй.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Президиуми. Тел: 33-59-46, 33-32-79.

Спорт, спорт, спорт.

ЭНДИ ОСИЁ ЎЙИНЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОН ВАКИЛЛАРИ ҲАМ ҚАТНАШАДИ

Аввало, фактларга мурожаат қилайлик. Яқинда Қувайтда Осиё Олимпия Кенгашининг XII Бош Ассамблеяси бўлиб ўтди. Унда 43 мамлакатдан 300 га яқин киши иштирок этди. Шу жумладан унда Ўзбекистон Республикаси Миллий Олимпия Қўмитасининг расмий делегацияси ҳам қатнашди. Делегацияга Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг раиси, республика МОҚнинг (Миллий Олимпия Қўмитаси) биринчи вице-президенти Собир Рўзиев раҳбарлик қилди.

Бош Ассамблеяда 24 масала кўриб чиқилди. Биз учун энг муҳим воқеа Марказий Осиё давлатлари билан бирга Ўзбекистоннинг Осиё Олимпия Кенгашига қабул қилиниши бўлди. Бу шунчаки воқеа эмас, балки республикамиз спорти ҳаётидаги тарихий сана — жаҳон майдони сари бурилиш нуқтаси бўлди, дейиш мумкин. Аъзолик ҳуқуқи Бош Ассамблея иши давомидаёқ ўз мевасини бера бошлади. Газетамизнинг аввалги сонларидан бирида Хиросима шаҳрида ўтказиладиган Осиё ўйинларида юртимиздан 50 нафар спортчи иштирок этишини маълум қилган эдик. Қувайтдаги ООКнинг (Осиё Олимпия Кенгаши) навбатдаги Бош Ассамблеясидан сўнг эса улар сони 100 тага етди. Умуман, Осиё ўйинларида ҳар бир мамлакатдан 235 тадан спортчи қатнашиши мумкин. Лекин бундан тўрт йил аввал қатнашчилар сонига қараб Осиё ўйинлари шаҳарчаси лойиҳаси чизилгани боис, ООК аъзолари сони собиқ Иттифоқ таркибидан чиққан мамлакатлар ҳисобига кўпайганлиги учун республикамиздан 235 спортчи қатнашиши имкони бўлмади. Шунга қарамай, Осиё Олимпия Кенгашининг президенти Шайх Аҳмад ал Сабоҳ бу масалани яна бир бор кўриб чиқиб, республикамиз спортчилари учун қўшимча ўринлар ажратилишига иложи борича ҳаракат қилишини айтди.

Ассамблеяда 1996 йилда ўтадиган учинчи қишки Осиё ўйинларига даъвогар шаҳарларнинг тайёргарлиги масаласи кўриб чиқилди. Пуссан (Жанубий Қурия) шаҳри ўз номзодлигини қайтариб олганлиги боис қишки Осиё ўйинлари Харбинда (Хитой) ўтказиладиган бўлди.

Энди яна мавзуга қайтамиз. Хўш, Ўзбекистон қайси йўлдан боради? Аниқроғи республикамиз Осиё ўйинларида қандай тартибда, спортнинг қайси турлари бўйича иштирок этади? Умуман, Осиё ўйинлари қачондан бошлаб, қаерларда ўтказилган ва бу турнирнинг даражаси қандай, қанақа тартибда ўтказилади?

Осиё ўйинлари шу йил ўн иккинчи марта ўтказилади. У биринчи марта 1951 йилда Ҳиндистоннинг Янги Деҳли шаҳрида бўлиб ўтган. Шундан сўнг Осиё ўйинларини ҳар тўрт йилда Манила (1954), Токио (1958), Жакарта (1962), Бонгкок (1966), Бонгкок (1970), Теҳрон (1974), Бангкок (1978), Янги Деҳли (1982), Сеул (1986), Бейжинг (1990) шаҳарлари қабул қилган. Айни дамда Осиё Олимпия Кенгашининг аъзолари 42 тага етди. Бу давлатлар спортчилари Хиросимада Осиё ўйинлари дастуридаги 34 спорт тури бўйича майдонга чиқишади. Осиё ўйинларини мунтазам ўтказиб боришдан мақсад қитъа мамлакатлари ўртасидаги дўстликни таъминлаш билан бирга ўзаро маданий алоқаларни кучайтиришдир. Шунинг учун 34 спорт тури билан бир қаторда ҳайкалтарошлик, меъморчилик, мусиқа ва санъат турлари кўргазмалари намойиши ҳам расмий дастурдан жой олган. Хиросима Осиё ўйинларининг шиори — «Осиё бирлиги». У минтақамиз халқларининг XXI асрга ҳар соҳада ривожланган, бой қитъа сифатида қадам қўйиши учун ҳамжиҳатликка, биргаликда куч сарфлашга чақиради.

Осиё ўйинларида қатнашувчи давлат вакиллари спорт турлари бўйича аввал саралаш босқичидан ўтишади. Қувайтга борган расмий делегациямиз республикамизнинг ҳудудий жойлашуви, иқтисодий жиҳатдан қулайлигидан келиб чиқиб, Осиё ўйинларининг Жанубий-Марказий Осиё зонасида қатнашишимизни лозим топди. Ушбу зонада — Ҳиндистон, Покистон, Афғонистон, Шри-Ланка, Бутан, Мальдив, Бангладеш, Непал мамлакатлари спортчилари баҳс юритишади. Ўзбекистон спортчилари бу йил Осиё ўйинларида саралаш босқичисиз — тўғридан-тўғри иштирок этади. Чунки, зона баҳсларида қатнашиш учун вақт қолмади, аниқроғи спортнинг кўпчилик тури бўйича саралаш мусобақалари аллақачон тугади. Ўзбекистон кейинги, яъни 1998 йил Таиланднинг Бангкок шаҳрида ўтказиладиган Осиё ўйинларида қатнашиш учун аввал зонадаги мусобақаларида иштирок этади.

Энди қолган уч зона вакиллари билан таништирамиз.

ЖАНУБИЙ ЗОНА: Хитой, Қурия, Гонг-конг, Япония, ҚХДР, Макао, Мўғулистон, Тайван, Қозоғистон, Қирғизистон.

ЖАНУБИЙ - ШАРҚИЙ ЗОНА: Бруней, Индонезия, Лаос, Малайзия, Филиппин, Сингапур, Таиланд, Вьетнам.

ҒАРБИЙ ЗОНА: Ироқ, Баҳрейн, Эрон, Иордания, Қувайт, Ливан, Уммон, Фаластин, Катар, Саудия Арабистони, Сурия, Бирлашган Араб Амирликлари, Яман, Тожикистон, Туркманистон.

Спортчиларимиз совринли ўринларни олишга ишончи бўлган спортнинг кураш, оғир атлетика, чим устида хоккей, мерганлик, енгил атлетика ва албатта, футбол турлари бўйича иштирок этишади. Осиё ўйинларининг старт олишига ўн ой қолди. Унда 7300 спортчи қатнашади.

Энди Хиросима шаҳри ҳақида қисқача маълумот берамиз. Шаҳар Япониянинг жанубий-ғарбида жойлашган. Шимолдан Чугоки тоғлари билан ўралган. Хиросима оролчаларда жойлашганлиги учун «Сув шаҳри» деб ҳам юритилади. Аҳолиси бир миллиондан ортиқ. «Сув шаҳри»нинг иккита профессионал жамоаси бор: Хиросима Тайо командаси ва Хиросима футбол клуби.

Осиё ўйинларида Ўзбекистон спортчилари биринчи марта иштирок этишади, Ўйлаймизки, бу турнир юртимиз спорти учун жаҳон майдони сари қўйилган биринчи ва дадил қадами бўлади. Хиросима шаҳри Ўзбекистон деб аталувчи юртнинг спорт соҳасида дунёга чиқиши учун кўприк вазифасини ўтайди.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девони жамоаси Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг етакчи консультанти О. К. Укубаевга отаси

Кинобек УКУБАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Ижтимоий таъминот вазирлиги республика миқёсидаги шахсий пенсионер

Маҳмуд ЗУФАРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ва яқинларига чуқур таъзия билдиради.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Миракмал МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЕЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Сандаҳрор ГУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир А. Бойқўзиев, навбатчи Р. Аҳмадалиев.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001. Буюртма Г—754. 441. 77698 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2. Босишга топшириш вақти — 21.00 Босишга топширилди 23.10.
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6